

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 214 14 MAYIS 1979 7.5 LİRA

DEMOKRATİK
MEVZİLERİ
KORUMAK
İÇİN

TÜSTAV

Yasal görünümülü terör ODTÜ' yü hedef aldı

ODTÜ, öğrenimin uzun bir süredir kesintisiz sürdüğü üniversitelerden biri. Onbeş ayı aşan bir süreden beri, hiçbir engellemeye fırsat verilmeksizin öğrenim yapıyor ODTÜ'de. Diğer fakülte ve yüksek okullar düşünülürken, istisna sayılabilecek bir durum bu.

Öğrenimin düzenli sürmesi, ODTÜ'nün ilerici

öğrenci, öğretim üyesi ve çalışanlarının ortak çabası ve tutumu sonucu gerçekleştirilebildi. Ne var ki, son zamanlarda meydana gelen ve öğrenimi ve can güvenliğini tehdit eden olaylar, bu üniversite üzerinde oynanan oyunları açığa çıkarması bakımından ilginç.

ODTÜ'ye yönelik düzenli bir baskı başlatıldı.

ODTÜ'YE YÖNELİK DÜZENLİ BİR BASKI BAŞLATILDI. BASKI ÖZELLİKLE ÖĞRENCİLER ÜZERİNDE YOĞUNLAŞTIRILYOR. ANCAK ÖĞRETİM ÜYELERİ DE BU BASKILARIN DIŞINDA DEĞİL. ÖTK YÜRÜTME ÜYELERİNİN TUTUKLANMASI BUNUN GÖSTERGESİ.

Başbakan Ecevit ve Carter'in özel temsilcisi Christopher başkanlıklarındaki Türk ve Amerikan heyetleri arasında görüşmeler yapıldı. Görüşmelerin konusu, İvedi ekonomik yardımın ve işler konusunda birlikte "Türk-Amerikan savunma işbirliği anlaşması"nın hızlandırılması.

Christopher, Ankara'ya geldiği sırada, "ilginç" kimliğiyle yakından tanıdığımız Robert Aleksander Peck de yanında bulunuyordu. ABD Büyükelçiliği Birinci Kâtipi Peck, üç ay kadar önce Amasya ve Çorum çevresinde "gezilere" çıkmış ve her ayrıldığı yerde de faşistlerin önemli saldırı ve provokasyonları meydana gelmişti. Peck'in bu tartışmalı gezileri tepkilerle yolaçınca, ABD Büyükelçisi Spiers, Gündüz Ökçün'e Peck'in Türkiye'nin işçilerine "karışmayacağı" yolunda güvence vermişti.

Ecevit hükümetinin, ABD'nin şaibeli bir görevlisinin işçilerine karışmayacağı yolunda Spiers'den "güvence" alması utanç bir yanıdır. Diğer yanı da, bu "görevli"nin kovulmasına bile cesaret edilememesi. ABD'nin kirli işlerini yürütmek için Türkiye'de bulunan Peck, şimdi kalkıyor, Christopher'la birlikte ortalıkta doluyor. Ve bu adamın ne işler becerdiği hiç kimse tarafından sorulmuyor.

İşçileri ve Dışişleri Bakanları'nın elleri Peck'in ensesinde olmak zorundadır. Aksi halde, bu adamın yapacaklarının sorumlusu kendileri olacaktır.

Christopher'in mihmandarı Mr. Peck

ECEVİT HÜKÜMETİNİN ABD'NİN BİR GÖREVLİSİNİN İÇİŞLERİMİZE KARIŞMAYACAĞI YOLUNDA "GÜVENCE" ALDIĞI BİLDİRİLİYOR. BU UTANCIN BİR YANI, DİĞER YANI DA "BU AJANIN KOVULMASINA CESARET EDİLEMEMESİ."

Gene 7 Mayıs günü, son baskılara karşı tepkilerini dile getirmek ve öğrenimin sürmesinden yana olduklarını açıklamak isteyen kalabalık bir öğrenci topluluğu üzerine dıppıklı bir saldırı yapıldı. Birçok öğrenci ciddi yaralar aldılar. Aynı olayda, öğrenciler arasında "sızmış" sivil bir kadın polis, silahını öğrenciler üzerine yöneltiyordu.

ODTÜ üzerindeki son baskılar, dış müdahaleler olmadığı faşistlerin okullardan ellerini çektikleri sürece, öğrenimin aksaması sürecinin kanıtlanmasına tahammülü olmayanlar tarafından yapılıyor. Bu oyunları geri çevirmek, tüm öğrencilerin, öğretim üyelerinin, çalışanların ortak tepkisiyle mümkün. ÖTK yönetiminin bu gelişmeler karşısındaki tavırsızlığı oluşan tepkinin doğru biçimde örgütlenmesini engelliyor.

ODTÜ'de öğrenim sürmelidir ama, öğrenimi engellemeye, can güvenliğini tehdit eden baskılara da tepkiszah kalınmaz!

Baskı, --sonuç alıcı olabileceği düşüncesiyle de-- özellikle öğrenciler üzerinde yoğunlaştırılıyor; ancak öğretim üyeleri ve bu baskıların dışında değil.

Üniversitenin bütün birimleri, çevresi jandarmanın "kuşatması" altında. Bu "önlemler" yeni değil ama, jandarmanın tutumu sertlik yönünde değişti. Önceki yalnızca "meydana gelebilecek olaylar" a karşı varolan jandarma bugün kendisi olayları başlatıyor, baskılarını "somut olarak" hissettiriyor.

Tüm ODTÜ öğrencilerinin korumaya çalıştığı ve kendi örgütleri olan ÖTK'nin Yürütme Kurulu üyeleri birer birer sıradan gerçekleri tutuklanmaya başlandı. Basına, ÖTK Yürütme Kurulu odasının dinamikler, silahlar bulunduğu yolu gerçek dışı açıklamalar yapıldı. Bu açıklamaların amacı, öğrenci örgütlenmesinin en ileri bir biçimi olan ÖTK'nin varlığına son vermek için "haklı" gerekçeleri ve uygun koşulları hazırlamaktır.

"Güvenlik gücü" jandarmanın öğrencilerin ilerici niteliklerine, politik düşüncelerine tahammülsüzlüğü de açıkça gösterilmeye başlandı. Geçtiğimiz hafta içinde yapılan ve öğretim üyelerinin odalarının bile aranmasına dek varan genel bir aramada, üzerinde "yasaklanmamış" yayınlar bulunan öğrencilerin de dahil olduğu 200'e yakın öğrenci gözaltına alındı. Bu yasadışı uygulama sırasında, görevli albayın, öğrencileri "kıskırtan" öğretim üyelerinden "hesap soracağı" biçimindeki sözleri dikkat çekiciydi.

Gene 7 Mayıs günü, son baskılara karşı tepkilerini dile getirmek ve öğrenimin sürmesinden yana olduklarını açıklamak isteyen kalabalık bir öğrenci topluluğu üzerine dıppıklı bir saldırı yapıldı. Birçok öğrenci ciddi yaralar aldılar. Aynı olayda, öğrenciler arasında "sızmış" sivil bir kadın polis, silahını öğrenciler üzerine yöneltiyordu.

ODTÜ üzerindeki son baskılar, dış müdahaleler olmadığı faşistlerin okullardan ellerini çektikleri sürece, öğrenimin aksaması sürecinin kanıtlanmasına tahammülü olmayanlar tarafından yapılıyor. Bu oyunları geri çevirmek, tüm öğrencilerin, öğretim üyelerinin, çalışanların ortak tepkisiyle mümkün. ÖTK yönetiminin bu gelişmeler karşısındaki tavırsızlığı oluşan tepkinin doğru biçimde örgütlenmesini engelliyor.

ODTÜ'de öğrenim sürmelidir ama, öğrenimi engellemeye, can güvenliğini tehdit eden baskılara da tepkiszah kalınmaz!

İMAR VE İSKAN BAKANLIĞI İŞYERLERİNDE GREV BAŞLADI

İmar ve İskan Bakanlığı'nda çalışan işçileri kapsayan ve Tez-Büro-İş tarafından yürütülmekte olan toplu sözleşme görüşmeleri sonunda anlaşmaya varılmadığı için Bakanlığa bağlı işyerlerinde grev başladı. Bilindiği gibi anlaşmazlık doğunca İmar İskan Bakanlığı da grev kararına karşı lokavt ilan ederek Türkiye'de lokavt ilan eden ilk bakanlık ünvanını kazanmıştı.

Geçtiğimiz hafta içinde İmar ve İskan Bakanlığı işçileri greve başladılar. Bakanlığa bağlı işyerlerinde çalışan işçilerin tümünün katılımıyla sürdürülen grev başarıyla sürüyor. Büyük bir canlılığa sahip olan grev, tüm işçilerin ortak mücadelesiyle başarıya ulaşacak. İmar İskan Bakanlığı işçileri grevin başarılarının tek güvencesinin kendileri olduğunu, bilinçli ve örgütlü mücadeleleri olduğunu biliyorlar.

KÜLTÜR BAKANLIĞI'NIN MC DÖNEMİNDE BASTIRILAN KİTAPLARI BEDAVA DAĞITMA KARARI ALDIĞI BİLDİRİLİYOR

MC iktidarları döneminde tüm toplumun faşistleştirilmesi çabalarının Kültür Bakanlığı bünyesinde de sürdürülmesi sonucunda basılan ve aralarında "Ülkücü Ali" ve benzeri isim taşıyan kitapların değerlendirilmesi için Kültür Bakanlığı yeni bir yöntem buldu. MC döneminde çok sayıda bastırılan kitapların ziyan olmasına için bedava dağıtılacağı belirtiliyor. Böylece ancak SEKA'ya hurda kağıt olarak satılabilecek faşist içerikli kitaplar yaygınlaşmış olacak. Köklü bir kültür politikasının oluşturulması yönünde çabalar harcadığı yönünde görüşler belirtilen Kültür Bakanlığı bu davranışı ile faşistlerin ekmeğine yağ sürmüştür.

ÖĞRETMENLER 1 MAYIS TUTUKLULARIYLA DAYANIŞMAYI SÜRDÜRÜYOR

TÖB-DER Beykoz Şubesi Kongresi altı Mayıs günü yapıldı. İşçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günü olan "1 Mayıs" a yönelik olarak sürdürülen baskı ve engellemeler ve bu baskı ve engellemelere karşı "1 Mayıs" için sürdürülen mücadele Kongrede yoğun olarak tartışıldı.

Kongrede bir konuşma yapan "Demokrasi İçin Birlik" grubu sözcüsü "1 Mayıs" kutlamalarının önüne çıkartılan engelleri araladıktan sonra "emeğin bayramı önüne çıkartılan yasaklamaların ve engellerin ağılmasında kararlı ve dirençli bir biçimde mücadele eden yalnızca işçi sınıfının politik örgütü olmuştur" dedi. Demokrasi İçin Birlik grubunun sözcüsü işçi sınıfı adına hareket ettiklerini söyleyen kimi grupların bu baskı ve engellemeler karşısında, hiçbir direnç ve kararlılık göstermeden geri çekildiklerini, teslimiyetçiliğe savrulduklarını belirtti.

termeden geri çekildiklerini, teslimiyetçiliğe savrulduklarını belirtti.

Kongre oybirliği ile hapiste bulunan Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Bahice Boran ve DİSK Genel Başkanı Abdullah Bağtürk'e "dayanışma" telgrafı gönderilmesine, gene oybirliği ile Türkiye İşçi Partisi ve DİSK Genel Merkezine "kutlama ve dayanışma" telgrafı çekilmesine karar verildi. Ayrıca Başbakan Ecevit'e 1 Mayıs gösterilerine yöneltilecek baskılar nedeniyle bir "kınam" telgrafı gönderilmesine "1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmasını talep edilmesi" ne de oybirliği ile karar verildi.

Kongre sonunda yapılan seçimleri "Demokrasi İçin Birlik" ve "Birlik Dayanışma" gruplarının oluşturduğu ortak liste kazandı.

SAVCI DOĞAN ÖZ'ÜN KATILMI MAHKEMEDE YALANCI TANIK KULLANIYOR

İlerici Savcı Doğan Öz'ü öldürmekten sanık İbrahim Çiftçi'nin duruşmasında savunma tanığı olarak dinlenen Hacı Korkutoğlu'nun yalan söylediği anlaşıldı. Korkutoğlu şafesinde olay günü okuduğu okuldan çıktıktan sonra faşist İbrahim Çiftçi'yi Kon-

ya'dan Ankara'ya uğurladığını söylemişti. Oysa aynı gün tanık Korkutoğlu'nun okula gitmediği anlaşıldı. Cinayetlerinden temize çıkmak için yalancı tanık kullanan faşistlerin yalanları ber geçen gün açığa çıkıyor.

YURUYUŞ

Şehibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd. Sti. adına NİHAT SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ ● Yazı İşleri Müdürü: Nesat KOCA-BIYIKOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● Yönetim: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1 Cemberlitas - İSTANBUL Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilciliği: COODIFF 13/2 Square Wiser - 1040 Bruxelles - BELÇİKA Tel: 230 34 72 ● İlan Koşulları: Arka kapak renkli 22.500 TL., Arka kapak siyah beyaz 10.000 TL., 1c sayfalar sütun santimi 80 TL., Yayın İlanları % 50 İndirimi. ● Baskı: Daily News Web Offset Tesisteri ● Kapak: Üçer ÖKMAN

● Abone koşulları: Yıllık 300 TL., Altı aylık 150 TL., AVRUPA: Altı aylık 375 TL. (30 DM), Yıllık 750 TL. (60 DM) ● AMERİKA: Altı aylık 500 TL., Yıllık 1000 TL. ● AVUSTRALYA - JAPONYA: Altı aylık 600 TL., Yıllık 1200 TL.

● Ödeme Adresi: TÜRKİYE: YOROYOS DERGİSİ POSTA ÇEKİ 100234 ● AVRUPA: COODIFF POSTA ÇEKİ: 000-1164657-75 BRUXELLES-BELÇİKA

1 MAYIS DERSLERİ

GÜNDÜZ MUTLUAY

1 Mayıs 1979 çok öğretici oldu. Bütün sınıflar, bütün örgütler ve herkes için öğretici oldu. 1 Mayıs'dan gerekli dersi çıkararak, doğru değerlendirmeyi ve gereğini yapan sınıf, mücadelede önemli bir adım atacak. 1 Mayıs öncesinde burjuvazi önemli bir adım attı, İşçi sınıfı bu adımı, Partisi ve ilerici sendikalar örgütü ile göğüsledi. Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Boran ve arkadaşları 1 Mayıs'da yürüdüler. İşte o yürüyüş burjuvazinin hesabını bozdu. Attığı önemli adımın kesin zafere ulaşacağını sandığı anda burjuva gericiliğinin suratında bir tokat gibi patladı. Türkiye işçi sınıfı, onun politik mücadelesi ve demokrasi mücadelesi 1 Mayıs 1979'da büyük kazanımlar sağladı. Birçok alanda kazanım sağladı.

Birincisi; somut durumun somut tahlilinin tesbitiyle ortaya konulacak politik hedeflerin ancak ve ancak işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi tarafından şaşmaz bir doğrulukla tesbit edilebileceği bir kere daha görüldü.

İkincisi; emperyalizmin ve büyük burjuvazinin "herşeye kadir" olmadığı; işçi ve emekçi kitlelerin, hedefleri ve gerçekleştirme biçimleri doğru tesbit edilmiş bir politik mücadele sonunda bütün hesapları bozabileceği açıkça görüldü.

Üçüncüsü; işçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketi dışında her türden sapmanın, bütün dönemlerde, sınıf mücadelesinin her kritik noktasında burjuvazinin politik amaçlarına hizmet ettiği bir kez daha yaşanarak öğrenildi.

Ve son olarak ilericiğin ve demokratiğin temel ölçüsünün işçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketine ve onun partisine karşı alınan tavır olduğu bininci kez kanıtlandı.

Biraz açalım:

Birincisi şu: Burjuvazi, işçi ve emekçi kitlelerin doğru politik hedeflere yönelen örgütlü kitle hareketinden çok korkuyor. Bunun için 1 Mayıs'a uzun yıllar birbiri üstüne yasaklar kondu. Bu yasaklar 1976'da aşıldı. İstanbul'un Taksim Alanı'na onbinler toplandı. Emegin düşmanları için korku verici bir gösteri oldu 76'nın 1 Mayıs'ı. Sınıf mücadelesinin önündeki önemli bir engel yıkıldı. Emperyalizm ve büyük burjuvazi, gericilik, yitirdiği mevziyi yeniden kazanmak için 1977 1 Mayıs'ında saldırıya geçti. Taksim Alanı kana boyandı. Bu saldırı işçi-emekçi kitleleri yıldırmadı. Taksim Alanı'nın adı 1 Mayıs Alanı oldu. 78 1 Mayıs'ında bütün saldırı tehditlerine ve provokasyonlara rağmen onbinler yeniden aynı alanı toplandı.

1979 1 Mayıs'ında emegin düşmanları çok yanlış saldırıya geçti. 1 Mayıs'ı tümünden yasaklamaya özel yetmediği için de İstanbul'u yasaklamayı seçti. Bu noktada işçi sınıfına ve bütün demokratik güçlere düşen görevin ortaya konulması, politik mücadele hedefi ve mücadele yöntemlerinin tesbiti önem kazandı. Türkiye İşçi Partisi Merkez Yürütme Kurulu olağanüstü toplanarak durumu değerlendirdi:

"Türkiye'nin içinde bulunduğu bugünkü ortamda işçi sınıfının ve demokratik güçlerin kazanımlarının korunması; emperyalizme, faşizme, gericiliğe ve azgınlaşan saldırılara karşı emekçi kitlelerin sesinin duyurulması ancak İstanbul'da ve 1 Mayıs Alanı'nda düzenlenecek gösterilerle yerine getirilebilir.

"Son yıllarda geleneksel olarak DISK tarafından düzenlenen ve ülke çapında emekçilerin katılımıyla özel bir anlam ve güç kazanan 1 Mayıs gösterilerinin İstanbul dışına nakledilmesi anti-demokratik baskılara teslim olmaktadır. Ülke çapında katılımla İstanbul'da ve 1 Mayıs Alanı'nda yapılacak kitlesel gösteriyi zayıfatacak girişimlerle, demokratik güçleri bölmek emperyalizmin ve burjuvazinin planlarına hizmet anlamına gelecektir." (16/4/1979 günlü TİP Basın Bülteni)

İkincisi; işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinden önderliğinin kendi örgütüyle sınırlı olmadığı, işçi sınıfının ve tüm emekçi kitlelerin hak ve özgürlükleri için mücadele ettiği bilinir. Parti, bu görevini, her zaman doğru politik hedefleri göstererek ve bu hedefler için doğrudan mücadeleye önderlik ederek yerine getirir. Emperyalizm ve büyük burjuvazinin bütün saldırılarını göğüslemek, demokratik hak ve özgürlükler mümkün olan en ileri mevzide korumak için bütün güçlerini seferber eden Parti, kitleleri de örgütleyip mücadeleye sokabilir.

Ne emperyalizm, ne de burjuvazi yenilmez değildir. Yenilmez olmadığıni göstermek ve gerçekten yenmek için mücadele etmek gerekir. Bu mücadele, sınıf mücadelesinin içinde bulunulan nesnel ve öznel koşullarına göre belirler.

Bu noktada CHP'nin ve Ecevit iktidarının emperyalizm ve büyük serma-

ye açısından çok önemli bir işlevi ortaya çıkarıyor. Kitle hareketlerini engellemek, giderek yok etmek. CHP kitle hareketlerinden çok korkuyor. Kitlelerin CHP'yi aşmasından ve sosyalizme ulaşmasından korkuyor. Korkusu boşuna değil. Türkiye böyle bir süreci yaşıyor. 1 Mayıs 1979 bir de bu açıdan değerlendirildiğinde öğreticiliği daha da artıyor.

Üçüncü kazanım da buradan çıkıyor. Bilimsel sosyalist hareket dışında her türden sapma özünde burjuva ideolojisinden kaynaklanır. Bu genel doğru bir kere daha somutlandı. Sınıf mücadelesinin her kritik noktasında en sağdan en sol görünümüne kadar bütün sapmalar burjuvazinin hesabıyla üstüste düşen bir politika özlüyorlar. Örnekleri çok, birkaçı şöyle: Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşunda "şimdi erkendir, sonra" denildi. 5 Haziran 1977 seçimlerinde UDC sloganı, "ileri demokratik bir düzen için" burjuvazinin kuyruğuna takıldı. Goşizmin bütün renkleri başka başka gerekçe ve sloganlarla hep birlikte burjuvazinin kuyruğuna takıldılar. "Beş sosyalist parti" diye adı sayılanların kimi kulağını ensesinden göstererek, kimi aşıktan aynı çizgiye düştü.

1 Mayıs 79 da böyle bir kritik nokta oldu. UDC sloganı bir yandan utangaç da olsa "1 Mayıs'da 1 Mayıs Alanı'nda" derken diğer yandan, İzmir için çok önceden hazırlıklara başladılar. Maden-İş, Bank-Sen, Ağaç-Sen'den birer ve İGD'den iki UDC sloganı, daha 9 Mart'da İzmir Konak Alanı için Valiliğe başvurdular. Sonra adım adım bu hesabın taktiklerini uyguladılar. Birbiri ardına açıklamalar yaparak "1 Mayıs'ın İstanbul'da kitlesel olarak kutlanmasının olanağının kalmadığını" anlatmaya çalıştılar. Çok önceden verilmiş bu karara, DISK yönetiminin, 1 Mayıs hazırlıklarında bir kere daha ortaya çıkan zaafırlarını gerekçe yaptılar. Sonra İzmir'de kendi başlarına "Cephe" çağrıları yaptılar. Kitlelerin taleplerine ters düşükleri için bütün Türkiye'den İzmir'e en çok 20 bin kişi topladılar. İstanbul'da İzmir için karar alan örgüt yöneticileri kimseyi İzmir'e götürmediler. Karara oy veren yöneticilerden çoğu kendileri bile gidemedi.

1 Mayıs 1979'da İzmir'de 1 Mayıs için toplanan 20 bin kişi vardı. Ama İzmir'de politik mücadele yoktu. Bunun için işçi sınıfı İzmir'de UDC sloganlarını yalnız bıraktı. Burası çok önemli: Kitlelerin her biraraya gelmesi "kitlesel hareket" değildir. Kitleler doğru politik mücadele hedefleri için biraraya geldiğinde "kitle hareketi" olur. Kitlesellik politik mücadeleden soyutlanırsa anlamsız kalabalık haline gelir. Böyle hareketlerde sıkı yönetim bildirileri ve İçişleri Bakanı'ndan takdirname alır.

1 Mayıs 79 goşizmin bütün renklerini de suçüstü yakaladı. Her önemli gelişme karşısında "ya devrim olacak, ya da karşı devrim" heyecanına kapılan goşizmin ideolojik ve politik kofluğu, sınıf mücadelesini bir türlü kavrayamadığı daha da açıklık kazandı.

İşçi sınıfı partileri fikir klüpleri, ya da kitlelerin "akıl hocaları" değildir. Parti, bütün politik tesbitlerini, kararlarını, hayata geçirmek için alır. İdeolojik ve politik önderlikle "akıl hocalığını" kesinlikle birbirinden ayırmak gerekir. "1 Mayıs'da 1 Mayıs Alanı'nda" diye demec vermek, arkasından İstanbul'a gelmeye hazırlanan örgütlerine "gelmeyin" diye talimat göndererek "5 Parti'den biri" olunur, ama işçi sınıfının partisi olunamaz.

Ve son olarak, 1 Mayıs 79 ilericiğin, demokratiğin işçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketine ve onun Partisine karşı alınan tavırla ölçüleceğini kanıtlandı. Günlük gazetelerin köşelerine kurulmuş, "CHP'nin ve Ecevit'in sağa gidişine özur bulma uzmanları" 1 Mayıs'da bir kez daha demokratlık sınavında sınıfta kaldılar. Her biri 1 Mayıs öncesinde ve sonrasında farklı şeyler yazdılar. 5 Haziran seçim mitingi engellendiğinde "Ben ve Rahşan Hanım Taksim'de olacağız" diyen Ecevit'i alkışlayanlar işçi sınıfının aynı alana çıkmak istediğini en azından "sorumsuz" buldular. İşçileri, emekçileri en doğal demokratik haklarını kullanmamak için "aklı selim'e davet ettiler. Farklı şeyler yazdılar, ama hepsi aynı şeyi söylediler.

İşçi sınıfı, emekçi kitleler, gerçek aydınlar, gençler politik örgütlerinin şaşmaz yol göstericiliği ve öncülüğünde iktidara yürüyor. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi bütün engelleri aşarak kitlelerle kucaklaşıyor. Şimdi 1 Mayıs derslerini özümleyerek daha ileri hedeflere doğru yürüyecek. Parti olmanın ciddiyeti ve sorumluluğuyla yürüyecek.

İşçi sınıfı partisi sorumluluğunun bilincinde. 1 Mayıs 79'da burjuvazinin kuyruğuna takılanları ve demokrasi sınavında sınıfta kalanları da bir adım ileriye götürmek için en başta kendisine görev düştüğünü biliyor. Gereğini yapacak.

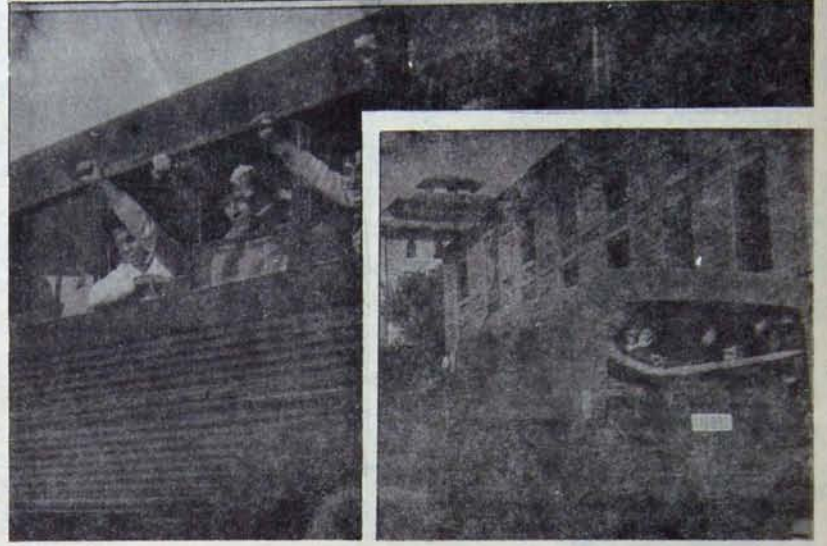
1 MAYIS 1979'UN YOLUNDA YENİ MEVZİLER İÇİN

1 Mayıs 1979'u, emperyalizmin ve büyük burjuvazinin CHP Hükümeti üzerindeki yeni hesaplarının ortaya çıkması izledi. Bu hesaplar ötedenberi kestirilebiliyordu ama, Mayıs ayının girmesiyle birlikte çok daha açık bir biçim aldı. ABD Başkanı Carter'ın özel temsilcisi Warren Christopher geçtiğimiz Salı günü Türkiye'ye geldi ve Türkiye-ABD ilişkilerinin belli başlı konularında hükümet yetkilileriyle görüşmelerde bulundu. IMF Avrupa Masası Şefi Whitton da Çarşamba günü Türkiye'deydi. Bu arada AET'nin, Türkiye'nin 5 yıllık başgışıklık talebiyle ilgili kararı belli oluyor ve Başbakan Ecevit Avrupa Konseyi'ne katılmak üzere Strasbourg'a uçuyordu.

birdenbire hızlanan bu trafik, emperyalizmin ve yerli büyük burjuvazinin, Ecevit hükümetini kendi istekleri doğrultusuna çekmekte yeni bir denemelerini simgelemektedir.

Türkiye'nin dış ilişkilerinde

Emperyalizmin ve gerici güç-

1 Mayıs tutukluları cezaevine gönderilirken..

lerin CHP hükümeti üzerindeki bu hesapları aşında, işçi sınıfını ve emekçi kitleleri, tüm demokratik güçleri eylemsizliğe itme, mücadele mevzilerinden geriye atma hesaplarının bir basamağıdır. Gerici güçler, CHP hükümetini kesin bir kontrol altına alarak, işçi sınıfını ve tüm demokratik güçleri politik bir alternatiften yoksun göstermeyi, mücadele taleplerini en geri düzeye itmeyi ve böylece onlara açıkça gerici hükümet biçimlerini dayatmayı, faşist tertipler için de ortamı hazırlamayı planlamaktadırlar.

Sıkıyönetim uygulamaları da, bu koşullarda, gericiliğin ve burjuvazinin sözü edilen hesaplarını, "tarafsız" bir görünüm arkasında gerçekleştirme işlevini görmektedir. Sıkıyönetimin uygulamaları geniş kitlelerin gözünde meşrulaştırılarak, işçi sınıfının ve demokratik güçlerin mücadelesine deflasyonun en azından bir bölümünden vazgeçmesi sağlanmaya çalışılmaktadır.

İşte bu ortamda Türkiye'de emperyalizme ve faşizme karşı olan tüm güçlerin en büyük ve en güvenceli dayanağı, mevcut demokratik mevzilerini korumaktaki ve mücadele hedeflerinden vazgeçmemekte göstercekları kararlılıktır.

1 Mayıs 1979, tüm demokrasi güçleri için bu konuda bir sınav olmuştur. Şimdi görev, 1 Mayıs 1979'un derslerini derinlemesine kavramak ve demokratik mevzileri korumak üzere tüm demokrasi güçlerine düşen görevleri hiç vakit yitirmeden hayata geçirmektir.

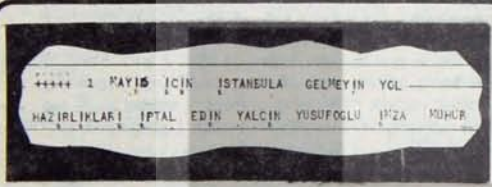
Bir bakıma 1 Mayıs 1979 sona ermemiştir. Emperyalizme ve gericiliğe karşı 1 Mayıs 1979'da yükseltelen mücadele hedefleri, tüm demokratik güçlerin önünde aynı sıcaklıkta ve ivedilikte durmaktadır.

Daha somut bir deyişle 1 Mayıs 1979'un hedefleri, bugün 1 Mayıs 1979 tutuklularının serbest bırakılması mücadelesinin hedefleri olarak gündemdedir. 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılması için mücadele, tıpkı 1 Mayıs 1979 gününde olduğu gibi, yine işçi sınıfının kazanımlarını burjuvaziye karşı korumak, demokratik güçlerin mevzilerini her ne pahasına olursa olsun sahip çıkarak ve gericiliğin yeni adımlar atmasını önlemek için mücadeleye özdeşleşmektedir. İşçi sınıfının tüm sendikal örgütleri, tüm ilerciler ve demokratik kitle ve meslek kuruluşları, 1 Mayıs 1979'un öngörüşü kararlılığı şimdiki 1 Mayıs 1979 tutuk-

lularının serbest bırakılması mücadelesinde göstermek durumundadırlar.

Kıscacı işçi sınıfının 1 Mayıs gelenegi için verilen mücadelede 1 Mayıs ertesinde de sürmektedir. V * mücadelenin kapsamı.

1 Mayıs kazanımını korumanın sınırlarını çoktan aşmıştır. 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılması için eylem ve mücadele birliğinin oluşması, tüm demokrasi güçlerinin eylemlerini bir üst düzeye çıkaracaktır.

TSİP 1 MAYIS'DA NE YAPTI?

TSİP Merkez organı "BİRLİK" in 3 Mayıs 1979 tarihli 11. sayısı hemen tümüyle 1 Mayıs'a ayrılmış. Sosyalistlerin 1 Mayıs'a büyük önem verdikleri açıklar. BİRLİK yapmış. Derginin başyazısında "1979'da 1 Mayıs'ın Kalbi Genel İstanbul'da Atıyordu" deniliyor.

Bu tesbit esas olarak doğru. "Birlik" de TSİP'in 1 Mayıs'a ilişkin başından beri ısrarlı tutum aldığı yazılıyor. Genel Başkan Ahmet Kaçmaz'ın daha önce gazetelerde de yayınlanan demecine de yer veriliyor. Demecinin son paragrafı aynen şöyle:

"Partimiz bu yıl da, başından beri 1 Mayıs törenine DİSK'le birlikte Taksim 1 Mayıs Alanı'nda katılma kararı almıştır. TSİP 1 Mayıs 1979'da, 1 Mayıs alanında olmasın kararlıdır."

Bir parti politik durumu değerlendirir karar almış. Aldığı karar esas olarak doğru. Ne var ki sosyalistler tutarlı olmak zorundadır. Parti, kitlelerin "akıl hocası" değildir. Aldığı kararların hayata geçmesi için mücadele eder. TSİP yukarıdaki açıklama yapıldığı 29 Nisan'dan bir hafta öncesinden il ve ilçe örgütlerine talimat göndererek "1 Mayıs için İstanbul'a gelmemelerini" istedi.

Bu tür talimatlardan teyazla gönderilen biri, PTT'nin bir hatası ile TİP Çerkezköy İlçe Başkanlığı'na geldi. "1 Mayıs için İstanbul'a gelmeyin. Yol hazırlıklarınızı iptal edin. Yalçın Yusufoglu-İmza-Mühür" yazılı bu teyazı çekildiğinde DİSK de, 1 Mayıs'ın İstanbul'da yapılması için mücadele eden bütün güçler de, gerici güçler ve demokrasi güçlerinin kararlılığını kırmak için sıkıyönetimle birlikte İzmir'e çağrı çıkararakla mücadele ediyordu.

Yargıç Velioglu'nun katili 1 Mayıs mı?

Geçtiğimiz Pazartesi günü Mersin Ağır Ceza Hakimii Halit Velioglu Mersin'de öldürüldü. Hakimin eşi de ağır yaralandı. Velioglu'nun öldürülmesi olayı TRT tarafından da verildi. Ama ne şekilde?

1 Mayıs konusunda gerçekleri çarpıtmak ve elden geldiğince gizlemek için hiç bir çabayı esirgemeyen TRT bu konuda da oldukça başarılı idi. Hatırlanacağı gibi TRT kurumu 1 Mayıs konusunda ne radyolarda ne de televizyonda gelen olayları tarafsız bir şekilde verme politikası izlememişti. Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran ve diğer parti üyelerinin tartaklanarak gözaltına alınmalarına değinmeyen, ancak akşam haberlerinde basit bir olaymış gibi geçiştiren TRT, Hakim Halit Velioglu'nun öldürülmesinde oldukça ilginç bir yol izledi. Velioglu'nun öldürülme haberinin hemen arkasınca hakim Mersin'de 1 Mayıs dolayısıyla gözaltına alınanların tutuklanmaları doğrultusunda bir karar verdiği de belirtildi. Böylece çok açık bir çaba ile izleyicinin hemen bu olayla cinayet arasında bağ kurmasını sağlanıyordu. Yurtta ve dünyada 1 Mayıs'ı geçiştiren TRT, sonunda bu konuyu değerlendirebileceği bir malzeme elde etmişti. 1 Mayıs ve dolayısıyla işçi sınıfına düşmanlık TRT'de şimdilik bu şekilde sonuçlandı.

gündemin başında

Evet, eylem birliği

de TSİP merkez organı olarak böyle

1 Mayıs 1979, faşizme ve gericiliğe karşı mücadelede işçi sınıfının ve tüm demokratik güçlerin eylem birliğiyle ilgili gerçekleri bir kere daha ortaya çıkardı. 1 Mayıs 1979, bu eylem birliğinin herşeyden önce sınıf mücadelesinin en yaşamsal alanlarında gerekli olduğunu ve gerici güçlerin emekçi kitlelere karşı saldırı planlarını hedef alması gerektiğini gösterdi.

Bazı çevreler, 1 Mayıs 1979'da işçi sınıfının ve demokratik güçlerin eylem birliğinin 1 Mayıs Alanı'nda kutlanacağına kararlılığında ısrar edilmesi nedeniyle oluşturulmadığını ileri sürmektedirler. Hatta bu çevreler, örneğin DİSK yönetiminin, 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanmasını kararını diğer demokratik kuruluşlara "danışmadan" almasını, 1 Mayıs 1979'da eylem birliğinin oluşmamasının nedeni olarak göstermeye çalışmaktadırlar.

Maden-İş, Bank-Sen ve Bay-Sen sendikalarının 25 Nisan tarihinde DİSK Genel Merkezi'ne yazdıkları yazıda şöyle denmektedir: "Özellikle 1 Mayıs'ın yalnızca 1 Mayıs Alanı'nda kutlanacağına ve başka kutlamaların teslimiyetçilik olacağına ilişkin karar DİSK sendikalarının da, diğer demokrasi güçlerinin de eğilimleri ve katılımı olmadan alınmıştır."

Bu suçlamadaki bakış açısı, eylem birliğinin temellerinin, eylemin ilkelerine göre değil, eylem birliğine katılacak olanların eğilimlerini uzlaştırarak oluşturma gibi temelinin sakat, faydacı bir anlayışı yansıtmaktadır. Oysa eylem birliğinin, her somut durumda, katılacak olanların istemlerinden bağımsız zorunlu ilkeleri vardır ve eylem birliği, ancak bu ilkeler üzerinde temellendiği takdirde gerçekten eylem birliği olur. Eğer eylem birliğinin bu vazgeçilmez ilkelerine karşı çıkarılan olursa, eylem birliğinin oluşturulmamasının sorumluluğu da onlara ait olur.

1 Mayıs 1979'da en geniş eylem birliğinin oluşturulmamasının nedeni, eylem birliği üzerinde mangalda kül bırakmayan kimilerinin, 1 Mayıs 1979'un temel politik hedeflerinde gereken kararlılığı gösterememeleri, burjuvaziye uzlaşma yolunu seçmiş olmalarıdır. Bu çevreler, böylece işçi sınıfının ve demokratik güçlerin birliğini bölücü bir tutum izlemişler ve gericiliğin demokratik güçleri dağıtmaya yönelik provokasyonlarına alet olmuşlardır.

1 Mayıs 1979'un mücadele hedefleri için eylem birliği, 1 Mayıs 1979'un ertesinde bugün de geçerli ve zorunludur. 1 Mayıs 1979'da işçi sınıfının ve demokratik güçlerin eylem birliğinin hedefi, gericiliğin dayatmalarını geriletmek, kazanım ve mevzileri korumak ve böylece faşist güçlerin iktidarı ele geçirme planlarına karşılık vermektir. Şimdi aynı hedefler için mücadeleyi, 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılması için mücadele simgelemektedir. Eylem birliği üzerinde söyleneleğin tutarlılığı, 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılması için mücadeleye katılmaktaki, her türlü dar grupçu hesaptan uzak kararlılık ve içtenlik belirleyecektir.

Evet, eylem birliği!

Ama gericiliğe ve faşizme karşı uzlaşmaz bir mücadele için!

• mehmet aközer

Ecevit'in parolası

Ekonomiyi güçlendirmek için IMF'ye evet!

Geçtiğimiz haftanın son günlerinde Türkiye'de bulunan IMF Heyeti, Maliye Bakanlığı yetkilileri ve Devlet Planlama Teşkilatı uzmanlarının katıldığı bir toplantı yaptı. Toplantıda IMF Heyeti Başkanı Charles Woodward, bilinen küstah tavrı ile şunları söylüyor:

"Türkiye, Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı ve 1979 Programı'nda öngörülen politikalarla bir yere varamaz..."

1978 yılı sonbaharından bu yana IMF ile sürdürülen görüşmelerde, Türkiye'nin yerine getirilmesi istenen koşullar, Woodward'ın ağzından bir kez daha tekrarlanıyordu. Piyasa ekonomisi

düzenleme yapısına kavuşturulacak kamu kuruluşları aracılığı ile üretimin artırılmasını ve yurt içi kaynaklara ağırlık verilmesini öngören Dördüncü Plan ve 1979 Programı'nın ilkeleri, bir kez daha Woodward'a uzun uzadıya anlatılmış, alınan yanıt ise "Türkiye'nin 1978 yılında IMF ile 'ciddi' bir ilişkiye girdiği, ancak her şeyin iyi gitmesi için gereğince çaba gösterilmediği" olmuştu.

IMF'ye göz kırpması politikasını çoktan geride bırakmış olan Ecevit Hükümeti, girişimlerini sürdürdüğü yeni bağımlılıklar MC Hükümetlerinin neden olduğu gibi

şu açıklamayı yapıyordu:

"Ülkemizde uzun yıllar yanlış bir sınısileme politikası izlendiği için, fabrikalarımız çoğaldıkça ekonomimizin dışa bağımlılığı da artmıştı. Çünkü kurulan fabrikalardan bir çoğu, dıştan alınacak aramallarla, hammaddelerle, parçalarla çalışıyordu... Türkiye yüzlerce Bankaya, binlerce firmaya ve dünyanın en yoksul ülkelerinden en zenginine kadar bir çok ülkeye borçlu durumda

idi... O arada, uygun koşullu yeni krediler de bulmaya çalıştık. Ama öylesine borç yükü altına girmiş ve Merkez Bankası'ndaki tüm dövizlerini tüketmiş bir ülkeye kimse kolay kolay yeni kredi açmak istemiyordu"

Uluslararası Para Fonu ve Batılı kapitalist ülkeler verilen onca güvenceye karşın, güvence verenleri iktidara getiren gücün gün be gün desteğini çektiğini iyi bilmekteyiz. Ortadoğu'da yeniden oluşturmaya çalıştıkları dengeler söz konusuysen de, Türkiye üzerinde kısa değil, uzun dönemli politikalar uygulama çabasıdadırlar. Biraz zaman almakla birlikte, bu işi en iyi Ecevit Hükümeti'nin yapabileceği konusunda görüşbirliği de sağlanmıştır. Verilen talihsiz kararlara bir yenisi eklendikçe, emekçilere ödetilen bedel büyüdükçe, Ecevit hükümetinin sorumluluğu daha da artmaktadır.

Hükümetin sarfettiği bunca çaba etkilerini yavaş yavaş geçen haftadan itibaren göstermeye başladı. Uluslararası Para Fonu Yönetim Kurulu'nun Haziran ayı başında yapacağı toplantıda karara bağlanması beklenen "Stand-By" düzenlemesinin ana hatları belirlendi. Buna göre, düzenleme iki aşamada ele alınacak, ilk "Stand-by" bir yıl süreli olacak, ancak, Türkiye'nin 1980 yılının ikinci yarısından başlayarak 1982 yılının ilk yarısına sonuna dek yürürlükte kalacak iki yıllık yeni bir düzenleme yapmayı kabul ettiği konusuna da hükme bağlanacaktır. Yani Ziya Müezzinoğlu'nun ikinci kez imzalayacağı "Niyet Mektubu'nda, iki yıl süreli ikinci aşamadaki düzenleme için, Türkiye, 1980 yılına kadar anlaşmaya varmayı garanti ettiğini belirtecektir.

Yeni "Stand-by" düzenlemesi, enflasyon hızının yavaşlatılması, harcamaların kısıtlanması, yabancı sermayeye ilişkin yasaların "yumuşatılması", Kamu İktisadi Teşebbüsleri açıklarının azaltılması ve Türk Lirası'nın değerinin yeniden belirlenmesi konularını kapsıyor. Burada, Türk Lirası'nın değerinin yeniden belirlenmesi işi, bünen devalüasyon yöntemi ile değil, TL'nin oluşturulacak yeni bir sepette bağlanması şeklinde yapılacaktır. Böylece, uluslararası para piyasalarındaki dalgalanmalar nedeniyle Lira'nın değerinde oluşan "çapraz kur farklılıkları"nın da ortadan kaldırılması olanağı bulunacak ve yapılan işlemin de "adi" devalüasyon olmayacaktır.

Ecevit Carter'in temsilcisi Christopher'la

ABD'yle yeni ikili anlaşma hükümetin önünde

"Christopher geldi, dertleşti ve gitti..." Hürriyet'in konuyla ilgili başlığı bu. Ama ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Warren Christopher'ın yaptığı görüşmeler, bu sözlerin taşıdığı anlamın ötesinde bir önemdedi.

Önemi nedeniyle de, Ecevit ve Christopher başkanlıklarındaki Türkiye ve Amerikan heyetleri arasındaki görüşmeler "çok gizli" yürütüldü. İki gün süren görüşmelerin ana konusu, Türkiye'ye yapılacak "ivedi yardım" ve işler konusuydu. İki ülke arasında yapılacak "Türkiye ABD Savunma İşbirliği Anlaşması" ise her iki konuyla da içiçe ele alınacaktır.

Christopher, Türkiye'ye gelmeden önce, Carter Temsilciler Meclisi ve Senato üyelerine açık açık şunları söylüyordu: "Yardım etmezsek İran'ın arkasında Türkiye'yi de kaybedeceğiz. ABD savunma düzeni, NATO ittifakı, Ortadoğu barışının sağlanması (Arap ve Filistin halklarına saldırı demek istiyor!) için en önemli kozumuzu elden çıkarmış olacağız."

Gerçi Türkiye'de hükümetlerin emperyalizmden uzaklaşmak gibi bir niyetleri yoktu ama, ABD de bazı işlerini halletmek için acele ediyordu. Savunma İşbirliği Anlaşması'nın bir an önce yapılması istenmesi de bunu gösteriyordu.

Türkiye ile ABD arasında bir Savunma İşbirliği Anlaşması, üç yıl önce 26 Mart 1976'da imzalanmıştı. Ancak ABD'nin "vaatlerini" yerine getirmemesi üzerine, bu Anlaşma'nın hükmü de kendiliğinden kalmamıştı. Yeni yapılacak bir anlaşmanın özellikle de ABD tarafından çabuklaştırılmak istenmesi anlamıydı.

Emperyalizm İran'dan kovulduktan sonra kendine yeni jandarmalar arıyor ve Türkiye'yi de bu iş için bölçüllük kaftan görüyor. Bir an önce bağlanması istenen, İran'daki ABD işlerinde bulunan modern dinleme ve gözleme casusluk gereçlerinin Türkiye'ye taşınmasıdır.

Türkiye hükümeti de bu isteği olumlu karşıladığı takdirde, İran'daki teçhizat önce Avrupa'da bir başka ülkeye götürülecek, oradan da Türkiye'ye nakledilecektir. Böylelikle de, Türkiye'deki işlerde bulunan eskimesi teçhizat yenilenerek, Ortadoğu ve Sovyetler Birliği'ne yönelik tehditler güçlendirilmeye olacaktır.

ABD yönetiminin Savunma İşbirliği Anlaşması'nı çabuklaştırmak istemesinin bir nedeni de, SALT-2 Anlaşması'nı onaylaması için Kongre'ye güvence vermek ve SALT-2 Anlaşması'nın yumuşatıcı etkilerini yoketmek. Türkiye'deki işlerin güçlendirilmesi, Carter yönetimine bu avantajları sağlarken, Türkiye hükümetine de "yardım" için büyük önkoşul olarak öne sürülüyor.

ABD diplomasisinin hesabı-kıtabı şimdiki budur. Ancak Ecevit hükümeti, bu isteği kabul etmek için "yardım" talep etmektedir. Şu başına "ivedi" sözcüğü konulmuş, ama aylardır bir türlü gerçekleştirilmeyen "yardım"!.. Bu yardım yapılmadan da, güçlükler çiktartacağını belirtiyor. Bir yandan ABD her geçen gün daha fazlasını isterken, öte yandan da protokol kurallarına sadakatiyle bilinen Başbakan Ecevit sürekli "üzüntülerini" belirtiyor.

Ecevit ve hükümeti bilmelidir ki, Türkiye ve bölge halklarını emperyalizmle yapılacak yeni Savunma İşbirliği -daha doğrusu saldırı- Anlaşmalarını reddetmektedir.

AP'nin hükümeti silkeleme planı

Turhan Feyzioğlu, Ferit Melen ve bazı AP milletvekilleri tarafından verilen, Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İğgüzar hakkındaki gensoru önergesi, Millet Meclisi ve Senato'da yeterli çoğunluk sağlanamadığı için görüşülemedi.

İğgüzar hakkında verilen ve yolsuzluk soruşturması yapılması istenilen gensoru önergelerinin sayısı, ertesi günlerde AP'li milletvekilleri tarafından verilenlerle birlikte, şimdiden dördü buldu.

Bu bir dizi gensoru önergesini, Tercüman, "AP'nin hükümeti silkeleme hareketi başlıyor" diye verirken, Hürriyet de Meclis ve Senato'da görüşülmesini "Skandal" olarak niteliyordu. Her ikisinin de kendi açıklarından "haklılığını" halinde kabul etmek gerekecek!

Diğer yandan, İğgüzar hakkında verilen önergelerde belirtilen yolsuzluklar ve bu önergelerin çoğunluk sağlanamadığı için

görüşülmemesi, "parlamentar-demokrasi'nin alışılmış kurallarından. Ama bir gerçek var ki, CHP ağırlıklı hükümetin durumu "parlamento arltmetiği" bakımından hiç de iç açıcı değil!..

MC ortaklarının hükümeti düşürmek için girişimlerini luzlandırmaları da, bu "nazik" dengeyen yararlanmak amacını güdüyor. Emekçi kitlelere sırtını değil de yüzünü dönmeyi aklına getirmeyen hükümetin bu girişimlere karşı kullandığı yöntemler de, bir zamanlar MC partilerinin kendisine karşı kullandıklarının

aynısı. Gensoru önergelerinin bugüne dek hükümetin çoğunluk sağlamasıyla geri çevrilmesi ise, hükümet için fazla sevindirici olmamalıdır. Çünkü, her gensoru önergesi zaten zayıf olan hükümetin biraz daha yıpranmasına yol açıyor. "Silkeleye silkeleye düşürme" taktiği de buna dayanıyor.

Son günlerde taze para düşerlerinden başka bir şeyi gözü görmeyen Ecevit hükümetinin, bu gelişmeler karşısındaki kayıtsızlığı bakalım nelere yolaçacak.

AET maratonunda engelli koşu

Avrupa Ekonomik Topluluğu Bakanlar Konseyi, geçen hafta Salı günü yaptığı toplantıda, Türkiye'nin yükümlülüklerinin beş yıl süreyle dondurulmasını öngören başışıklık dönemini kabul etti. Ancak, yine aynı Konsey aldığı bir başka kararla da, ilişkilerde aksaklık yaratan konulara, Topluluğun Türkiye'ye olan yükümlülüklerinin de dondurulmasını kararlaştırdı.

Türkiye ile AET arasında ilişki-

rin canlandırılması için Türk tarafının yaptığı önerilere karşılık hazırlanan cevapta, Türk işgücünün topluluk alanında serbest dolaşımını, tarım tavaleri, Türkiye'nin ihrac ettiği tekstil ürünlerine Topluluk ülkelerinin uyguladığı kısıtlamaları ve Topluluğun Türkiye'ye yapacağı mali yardım konusundaki görüşler yer alıyordu.

Bilindiği gibi, AET ile Türkiye arasında imzalanan anlaşmaya göre, 1986 yılından başlayarak Türk işçilerinin üye ülkelerde serbestçe dolaşabilmesi hükmüne bağlandığı halde Federal Almanya, bu sürenin beş yıl daha ertelenmesini yani 1991 yılından itibaren geçerli olmasını istemektedir. "Çok ciddi ekonomik ve sosyal bunalımlarla karşı karşıya bulunulduğu gerekçesiyle" yükümlülüklerini yerine getirmeyen ülke yalnızca Federal Almanya değildir. Sorun, tekstil ve pamuk ipliği konusunda İngiltere, tarım ürünleri konusunda İtalya ve Fransa için de geçerlidir.

Nitekim, Ankara Sanayi

Tekstil ürünlerine ambargo

Odam Başkanı kararın açıklanmasının hemen ertesinde bir yazılı açıklamayla sesini şöyle yükseltiyordu:

"Sağlanacak mali yardım, geçmiş dönemlerden daha da fazla bile olsa, bu, Türkiye'nin kaybettiklerinin yanında fazla bir önem arz etmeyecek durumdur."

"Yunanistan'ın topluluğa tam üye olmasının sözkonusu olduğu bir dönemde, Türkiye'nin AET'ye tam üyeliğini tehlikeye düşürecek bir tavır içine girmesini, ülkemizin uzun vadeli çıkarları açısından faydalı görmüyoruz."

Mehmet Yazar'ın sözünü ettiği yardım, 75 milyon hesap birimlik ya da 100 milyon dolar tutarındaki hibe yardımı ile Dördüncü Mali Protokolle verilmesi öngörülen ve miktarı henüz belirlenmemiş krediden oluşmaktadır. Hibe şeklindeki yardımın hangi alanlarda kullanılacağı konusunda karar verilememiştir.

Ancak, görüşmelerde Avrupa Ekonomik Topluluğu ülkeleri, 100 milyon doların bir ya da iki proje için kullanılmasına görüşmelerde şiddetle karşı çıkmaktadırlar. İstekleri, bu miktarın çok sayıda irili ufaklı projenin finansmanını bir bölümünde kullanılmasındır.

Avrupa Ekonomik Topluluğu ülkelerinin Türkiye'ye vermeye öngördükleri ve Üçüncü Mali Protokolle kullanılan 430 milyon dolarlık krediden daha fazla olacağı "umulan" kredi ise, Protokol imzalanca dahi 1982 yılından önce kullanılmayacaktır.

Gerçekte, Türkiye ile imzalanan anlaşmaları işlerine geldiği gibi yorumlayan ve çok açık kesin hükümleri dehi uygulamaya gerek görmeyen Topluluk üyesi ülkeler Yunanistan'ın tam üyeliği konusunu da bir silah gibi kul-

lanmakta kaçınmamaktadırlar. Topluluk içindeki gelişmiş kapitalist ülkeler, görüşmeler sırasında, 1980 yılında Yunanistan'ın AET'ye tam üye olmasının sonra Türkiye'ye karşı olan yükümlülüklerinin beş yıl süreyle dondurulması yolunda almış oldukları karar, süre açısından de-ğıştirebileceklerini "ihyas" etmişlerdir. Diğer bir deyişle, Yunanistan topluluğa üye olduktan sonra, Türkiye'ye karşı takınılan sert tavır bir parça yumuşatılacak ve süre 3 ya da 4 yılı indirilecektir. Böylece, Türkiye'nin Ortak Pazar'dan istediği "köklü" ödün "atlatılmış" olacak, öte yandan da kendi istekleri doğrultusunda Türk ekonomisinin kısa vadeli sorunları çözülecektir!

Şimdi, Avrupa Ekonomik Topluluğu Bakanlar Konseyi toplantısında hazırlanan cevabın Türkiye'ye iletilmesi bekleniyor. AET, cevabın Türkiye'ye Ortaklık Konseyi yoluyla iletmesini ve ilişkilerin canlandırılması konusundaki görüşmelerin bu toplantıda başlamasını istiyor. Türkiye'nin bu yolu kabul edip etmeyeceği ise henüz kesinleşmedi. Ancak Türkiye'nin emperyalist-kapitalist ilişkiler ve onun örgütleri içinde kalmasını, geri kalmışlığına daha da pekiştirmekten öte bir yarar getirmediği bir kez daha karıtlandı...

EKONOMİ HABERLER

KİT'LER HOLDİNGLEŞTİRİLİYOR...

— Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın, Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin "kendilerini yaşatan ve geliştiren" ekonomik kuruluşlar olarak yeni ve etkin bir örgütlenme yapısına kavuşturulmaları ilkesi doğrultusunda, kapsamlı bir çalışma programı hazırlandı. Bu kuruluşlara 1979 yılı Programı ve İcra Planı'nda verilen hedefleri gerçekleştirmek amacıyla DPT tarafından hazırlanan çalışma programına göre, bir Merkezî Yürütme Komitesi ve üç çalışma grubu kuruldu. Yasal, kurumsal ve finansman, yönetim, üretim ilişkileri konularında gerekli düzenlemeler ve teklifleri hazırlamaları öngörülen çalışma grupları, ilgili bakanlık ve kuruluşların uzmanları ile üniversite öğretim üyelerinden oluşuyor. Ayrıca, çok sayıda özel kesim ve kamu kesiminden konu ile ilgili uzmanların, yöneticilerin ve işadamlarının da danışman olarak düşüncelerini yararlanılması için bir program hazırlandı.

Oluşturulan komite ilk aşamada, sayıları 240 dolayında olan KİT'lerden hangilerinin, dokuz tane olması öngörülen Holding "Sektör Kurumları"nın içine gireceğini saptayacak.

DÜNYANIN EN BÜYÜK OYUNCAK FABRİKALARI ÇİN'DE BEBEK KOSTÜMÜ ÜRETECEK FABRİKA KURACAK

— Mego International adlı dünyanın büyük oyuncak fabrikaları sahibi bir firma ile Çin hükümeti, firmanın Çin'de bebek elbisesi fabrikası kurması konusunda anlaşmaya varmışlardır. Buna göre, Mego International Çin'e 100 adet bebek elbisesi dikecek dikici makinası sağlayacak ayrıca 100 Çinliyi bu konuda eğitecektir. Çin, makinaların bedelini, fabrikada üreteceği "Dünyanın en büyük süper kahramanları" giysileri dikerek ödeyecektir. Mego'nun yarattığı süper kahraman giysileri arasında Superman ve Batman gibi resimli roman kahramanları da bulunmaktadır.

Mego International firmasının halen Hong-Kong'da üretim yapan bir oyuncak çocuk fabrikaları bulunmaktadır. Çin'deki tesisler ise Kanton'da kurulacaktır. Çin, üretim arttıkça Mego'dan daha fazla makina almayı kararlaştırmıştır. Mego firması yetkilileri Kanton fabrikasının çok yakın gelecekte 100 üniteden 200 üniteye çıkmasının beklediğini bildirmişlerdir.

Nükleer enerji yine gündemde

Önceki hafta içinde TMMOB Nükleer enerji konusunda paneller düzenledi. Ankara, İstanbul ve İzmir'de yapılan bu panellerde konu çeşitli boyutlarıyla enine boyuna tartışıldı.

Bilindiği gibi, Akdeniz kıyısındaki Akkuyu yöresinde yapılması planlanan 60 MW gücündeki nükleer santralin ihalesinin —kesin sonuç resmen açıklanmamasına birlikte— İsveç'in ASEA Atom firması üzerinde kaldığı söylentisi yaygın durumda. İhaleye katılan diğer firmalar ise ABD kökenli Westinghouse ile yine ABD kökenli, ancak görünüşte İtalyan bir firmasıydı.

TMMOB tarafından yapılan panellerde nükleer enerji sorununun Türkiye'ye özgü boyutları yer aldı. TMMOB tarafından önceden hazırlanmış olan raporda, nükleer teknolojinin Türkiye'ye getireceği sakıncalar ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Örneğin, raporda yer alan maliyet karşılaştırılması çalışmasına göre, 6000 MW'lık nükleer santralin kuruluş süresi masrafları, benzeri güçteki bir büyük santralin 3 katı, su santralinin ise beş katı dolaylıydı. Gerek yatırım için girilen dış borçlanma, gerek yakıt yönünden öngörülen dış bağımlılığın doğuracağı sakıncalara değinen TMMOB Nükleer Enerji raporunun vardığı sonuç şuydu: "Nükleer teknolojiye geçmek için zaman erken olup, bu projenin 1995'te ertelenmesi yerinde olacaktır. Bu süre içinde, emekçi halkın yararına olarak düzenlenmesi gereken elektrik enerjisi ge-

rekisini, su ve linyit gibi özkaynaklara dayalı yatırımlarla karşılanmalıdır."

Ankara ve İstanbul'da yapılan panellerde söz alan konuşmacılardan nükleer teknolojiye geçmekte "geç bile kaldığı" savını benimseyenler, nükleer santral kuruluş maliyetlerinin, linyit ve özellikle su santrallerininkinin üzerinde olduğu gerçeğini yadsıyamadılar. Bu yönde öne sürülen görüş, linyit ve su potansiyelinin 2000 yılına kadar 10 kat artacağı öngörülen elektrik enerjisi istemini karşılamaktan uzak olduğu ve 1990-1995'lerden sonra, nükleer enerjiye şimdiden gereken önem verilmezse, belirgin bir elektrik enerjisi darlığı çekileceği savından kaynaklanıyordu.

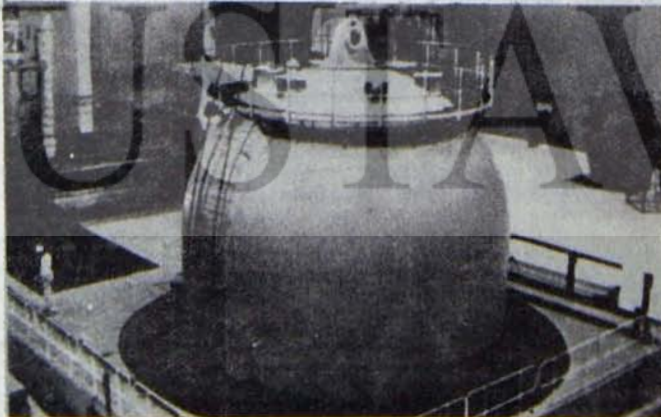
Bu görüşlere karşı olarak öne sürülen görüş ise, zamanlama yönünden nükleer teknolojiyi bugün için ithal etmenin mevsimsiz olduğu yönündeydi. Bu doğrultuda söz alan konuşmacılar, 2000 yılı için öngörülen elektrik enerjisi isteminin —ki bu istemin 200-250 milyar kws. dolaylarında olduğu ileri sürülmekteydi— geçiçi olmayan bir abartmanın ürünü olduğunu söylediler. Son on yıl içinde 20 milyar kws'tan başlayarak % 12 ya da % 13'lük bir büyüme hızını gerçekleştirebilen bir tek ülke olmadığını açık biçimde ortaya koydular. Gerçekçi bir ortalama büyüme hızının, en iyimser tahminlerle % 9-10 dolaylarında yer alacağını, bunun ise 2000 yılına kadar 130 - 160 milyar kws'lik bir elektrik üretimine karşılık olduğunu belir-

tirdiği panellerde, geçmişteki elektrik enerjisi taleplerindeki artışın nedenlerinden biri olarak da sübvansiyon edilmiş elektrik fiyatlarının tüketim sanayi için bir kâr kaynağı olması gösterildi.

Nükleer enerjinin uluslararası boyutlarının da tartışıldığı panellerde, bir süredir nükleer sanayiye gözlenen durgunluk temelinde dünya kapitalizminin periyodik bunalımından kaynaklandığı dile getirildi. Bunun yanısıra söz konusu teknolojinin yeterince doyurucu çözümler oluşturabilecek uygunluk düzeyine erişmemiş olması, 1990'lardan sonra bir uranyum darlığının bağıştarması olasılığı ve son on yıl içinde nükleer santral yatırım maliyetlerinde 10-12 katlık bir artışın yer alması gibi olguların oynadıkları rolü de dikkate çekildi. Batı dünyasında gözlenen bu durgunluk belgin bir sonucu olarak nükleer teknolojilerin yaşamaları sürdürebilmek için pazar bulma sorununa karşı karşıya kaldıkları ve bu nedenle kredi kitliğinin çektiği bir dönemde Türkiye'ye sunulan tekliflerin kredili bir biçimde yer almasının bir rastlantı olmadığı da dile getirildi.

Panellerde yer alan bir diğer görüş ise, nükleer santrallerin sürekli bir biçimde karşı çıkmayı benimsiyor. Bu görüş nükleer santrallerin üretkenliği artıracağı, üretkenliğini ise varolan bağımlılık ilişkileri çerçevesinden dolayı artı-değer sömürüsünü arttıracağı savını dayanıyordu. Aynı görüşe göre genelde enerji, özde nükleer enerji sorunu ege-men sınıfların sorunu olarak niteleniyor ve bu nedenle somut çözüm önerilerine gerek olmadığı vurgulanıyor. Bu görüşe karşı getirilen yanıtta ise, içi sınıfların sorunlarına somut çözüm önerileri getirmemiş, kendini iktidar alternatifini sayan her siyasi görüşün vazgeçilmez bir sorumluluğu olduğu ve bu nedenle somut bir seçenek ortaya sürülmemesi durumunda nükleer santralleri kategorik olarak karşı çıkmanın yanlış bir tutum olacağı belirtildi.

TMMOB'nin düzenlediği nükleer enerji panellerinde yer alan şu görüş konunun önem sırasını belirlemek yönünden ışık tutucu: "Türkiye'nin genel enerji sorununda gelecekte ancak çok marjinal bir katkısı olabilecek nükleer enerji konusunu bu denli ak günde getirilmesi, asıl sorunların örtbas edileceği gündem dışı kalması gibi olumsuz bir rol oynayabilmektedir."

NOT...

Türkiye kartpostalı

1 Mayıs günü "huzur namlunun ucunda" diye manşet atan Tercüman Gazetesi'nin 8 Mayıs günü manşetini okuyalım:

" - İçte ve dışta zor günler.. "

Bir roman adı gibi değil mi? Ya da dehşetli bir itiraf!..

Hani huzur dağıtıyordu namlu? 1 Mayıs alanını çift sıra tank kordonuna almak, dikenli telle örmek, olmadı ardına bir de kum torbası yığmak idiyse huzur, niçin içte ve dışta zor günler?..

Ve İstanbul'daki bir dolmuş şoförünün bir gün sonra 1 Mayıs alanına bakıp da dediği gibi:

" - Bütün bu kıyamet hazırlığı, burada bayram yapacak işçiler için miydi?.. Evet, kazandıklarını sandıkları gün kaybettiler. 1918 müteahhütünden bu yana burjuva basında yaşanan bu en önemli panheli iyi değerlendirmek gerek. "

"Yankı" dergisi bakın ne yazıyor: " - 29 saat sürecek sokağa çıkma yasağı ile ilgili sıkıyönetim bildirisi ilan edildiği zaman, bütün dünyanın gözleri, Türkiye ve İstanbul üzerine çevrildi. Dünyanın büyük radyoları ve basın organları, İstanbul'daki havayı veriyor, bu arada bir yanlış yaparak sadece 1 Mayıs gösterilerinin yasaklandığını naklediyorlardı..."

Bir kez, bir kaç kez daha okuyun. Nedir bu kem-küm'ün ardındaki olay?.. Türkiye işçi sınıfının, 1 Mayıs'ı İstanbul'da kutlama kararlılığını izliyor, buna karşı konuş yasağı izliyor. Alınan önlemlerin "birlik beraberliğin sağlanması" konusundaki "uyarıda" bulunacağıdır.

Ecevit'in umut olmaksızın çıkmasına karşın, Parti'nin sınıfsal konumu gereği yeni yönetimde isimlerin değişeceği, ancak Ecevit'in müdahalesi ve uzlaştırma çabasıyla bu işin "tathya bağlanacağı" söylenebilir.

Kurultay öncesi ve sonrasında görünen bir başka gerçek ise, yönetim ne şekilde değişirse değişsin CHP'nin tekelci büyük burjuvazye teslimiyetinin hız kazanacağıdır. Kurultay sonrası gündeme gelecek olan konu, 1981 seçimleri için yeni demagogjik unsurlar bulmak olacaktır. Bu kılıflar şimdiden aranmaya başladı. Ancak şimdiden rahatlıkla söylenecek olanı, All Topuz aile sohbetlerinde söylüyor: "Böyle giderse 1981 seçimleri CHP için hüsrandır."

Topuz'un söylediği bir ekşilekle doğru, "CHP böyle de gitse, başka türlü de gitse yakın geleceği hüsrandır.."

Dıştaki zoru ne? Bir ajans haberini okuyalım:

"Firmaların dağıttıkları kâr paylarının bu yıl geçtiğimiz yıllara göre oldukça yüksek olduğu, bazılarında ise 'rekor' düzeylere ulaştığı bildirilmiştir. Genborsa Menkul Değerler Ticareti Yatırım ve Finansman Anonim Şirketi yetkililerinden edinilen bilgilere göre, hisse senedi piyasasının belirgin durgunluğuna karşın, piyasada yaygın şekilde sermaye artırımlarına gidilmektedir. Anka Ajansın 7 Mayıs günlü Ekonomik Bülteninde yer alan bu haber ilginç değil mi?..

Kâr paylarının "rekor" düzeylere ulaşması ne demektir? Artı değer sömürüsünün "rekor" düzeylere ulaşması, yani sermayenin emeği "rekor" düzeyde çarpması, sömürmesi değil midir? Burada bir "zorluk" vardır elbette: Bu acımasız sınıfsal yan kesiciliğin, dikenli tel kuşatması altında görüne alınması..

Dıştaki zoru nedir peki? Onu da 8 Mayıs günlü Hürriyet Gazetesi'nden okuyalım. Gazetenin Washington muhabiri, ABD yönetiminin ileri gelenlerinin kongre komisyonlarında yaptıkları konuşmaları izliyor. Okuyalım:

" - Türkiye'ye acil yardım yapılması dığı takdirde önu alınmayacak dahili politik ve sosyal problemler meydana gelecek, güçlükle ayakta duran Türk demokrasisinin geleceği tehlikeye düşecektir..."

Emperyalist-kapitalist sisteme en kanırtıcı gemilerle yularlanmış bir ekonominin "iç ve dış" zorlukları böylesine içiçe, böylesine birbirine geçmiş durumdadır işte. Bu kesit, iç ve dış zorluğun organik bütünlüğünün eksikliği gösteriyor. Gene Hürriyet muhabirinin verdiği haberi okumağa devam edelim:

Başkan Carter, Temsilciler Meclisi ve Senato liderleriyle görüşerek Türkiye'ye yapılacak olan yardımın "tartışılmayacak kadar önemli olduğunu" söylüyor ve ekliyor:

" - Yardım etmezsek, İran'ın arkasından Türkiye'yi de kaybedeceğiz. ABD savunma düzeni, NATO ittifakı, Ortadoğu barışının sağlanması için en önemli kozumuzu elden çıkarmış olacağız..."

Ve azgın bir koşu başlıyor. Carter'in "özel temsilci" sıfatıyla Ankara'ya gönderildiği Christopher, Ortadoğu barışının sağlanması için en önemli kozumuzu elden çıkarmış olacağız..

Ve azgın bir koşu başlıyor. Carter'in "özel temsilci" sıfatıyla Ankara'ya gönderildiği Christopher, Ortadoğu barışının sağlanması için en önemli kozumuzu elden çıkarmış olacağız..

Ajanslar, İngiltere Başbakanı Margaret'in ilk uluslararası temasını Federal Almanya Şansöyüsü Schmidt'le yapacağını haber veriyorlar.

Aşağı Saksonya Maliye Bakanı Dr. Walter Leister Klep de aynı gün Brüksel'de Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Belçika hükümet yetkilileriyle görüşüyor. TRT'nin bu yoldaki haberine kulak verelim:

" - Klep, önümüzdeki hafta da, Tokyo, Washington ve Ottawa'ya giderek, Japonya, Birleşik Amerika ve Kanada hükümet yetkilileriyle görüşecek. Klep'in Washington'da IMF ve Dünya Bankası yöneticileriyle de görüşmesi bekleniyor.

Christopher'den bir gün sonra IMF Avrupa Masası Şefi Whitton Ankara'ya geliyor.

Ve 13 Batılı ülke temsilcileri Türkiye'ye yardım için bu ay sonu toplanıyor..

* * *

Şu Türkiye kartpostalına "u mutia" demiyeyim, ayıp oluyor, hüznüle bakan baylar! Sizin bayraklarınızda liginç:

" - DİSK haksızdı!.. TİP'in yaptığı ucuz kahramanlık!.. Bu bir inatlaşma değil!.. Boran böyle yapmamalıydı!..

Sevli Soysal "Yıldırım Bölge Kadınlar Koğuşu" adlı kitabının 58'inci sayfasında şöyle yazıyor:

"... Hüznüle bir yorgunluk sarıyor koğuşu. Kimse konuşmuyor. Sessizlik saatlerinde bir türlü sağlayamadığımız bir sessizlik var şimdiki koğuşta.

Sonunda Behice hanım dayanıyor, o güzelim, etkilili ve kalın sesliyle türkü söylüyor. Susup dinliyoruz: - Jandarmanın biz sosyalistiz, biziz yalnız dost sana!..

Koğuş lıyce kararına, tepemizdeki sarkan ampul yanana dek, söylüyor: - Jandarmanın biz sosyalistiz elimi uzatsana!..

Boran, sınıfıyla ve partisizle büyüyor, ampul yanıyor, Türkiye kartpostalı aydınlanıyor...

FERHAT GÜN

- 24 Mayıs'ta yapılacak CHP 24. KURULTAYINA TOPLAM 1524 Delege katılacak
- GENEL MERKEZCİLERİN KARŞISINDA TOPUZ-BAYKAL ve GENÇ GRUPLARI birlikte hareket ediyor.
- ALI TOPUZ "CHP böyle giderse 1981 seçimleri Partimiz için hüsrandır"

Cumhuriyet Halk Partisi 24'üncü Büyük Kurultayı 24 Mayıs'ta Ankara'da çalışmalarına başlayacak. Kurultay'ın kapıya gelp dayanması nedeniyle bu Parti içindeki çeşitli ekiplerin başını çeken kişiler il kongreleri nedeniyle görüşlerini açıklarken "gelmiş geçmiş günahlarını" uнутurmaya çaba gösteriyorlar.

Üç yıl kadar önce yapılan bir önceki kurultay sırasında CHP muhalefetteydi, O günden bugüne geçen süre içerisinde olur olmaz vaatlerle işçi ve emekçi kesimin büyük bir kısmının oylarını alarak iktidar olan CHP, hükümetteki 16 aylık zaman içinde tercihinin tekelci burjuvaziden yana, işçi sınıfı ve emekçilere karşı koyarak, kitlelerin karşısında bilinen kimliğini daha açıkça ortaya koydu.

CHP'nin yönetimindeki 16 aylık dönem, işçi sınıfı ve emekçiler üzerindeki baskıların yoğunlaştığı, demokratik ve sendikalar örgütlerinin kapatıldığı ya da kapıları kırılarak baskınlar düzenlendiği bir dönem oldu. Grevlerin alabildiğince ertelendiği, artan enflasyon ve işsizliğin çalışanların yaşamını çekilmez hale getirdiği, "demokrasi havarillik" yapılarak demokrasinin katledildiği ve nihayet 1920'lerin legal altındaki Türkiye'sinde ve MC dönemlerinde dahi kutlanan 1 Mayıs İşçi Bayramı'nın "sokağa çıkma yasakları" ve "vur emirleri" ile yasaklanmaya kalkışıldığı bir kara dönemin sahibi yine Bülent Ecevit Başbakanlığındaki CHP ağırlıklı iktidara nasip oldu.

HIZILERİN DURUMU
Toplam 1524 delegenin katılacağı CHP Büyük Kurultayı'nda Parti'deki hiziplerler çok yönlü bir küls ve adam kazanma çabası içerisinde gırtlıgı bulunuyor. Ekiplerin birisi bugün-

CHP Kurultaydan önce günah çıkarma yarışı

kü yönetimi elinde bulunduran "Genel Merkezçiler" ya da "Üçüncü Dünyacılar" diye adlandırılan grup olarak çalışmalarını sürdürüyor. Bu ekibi yönlendiren kişiler, Mustafa Üstündağ, Uğur Alacakaptan ve Teoman Köprülüler olarak ortaya çıkıyor. Raşan Ecevit de genel merkezçilerin yandaşları olarak katkılarını ekşik etmiyor. Muhalefete gelince, daha önceleri birbirini yiyen hiziplerin bir kısmı bugünkü genel merkeze karşı birlikte davranmayı "can-diger" olmaya yeğlemiş bulunuyor. Muhalefete birleşen hizipler üç ayrı ad altında etkin olma uğraşısı içinde. Bunlar: All Topuz ve Orhan Eyüboğulu'nun yönettiği "Topuz ekibi", daha çok Erol Çevikçe'nin yönettiği "Baykal ekibi" ve bir diğeri de Süleyman Genç'in çevresini oluşturan "sol muhalefet" grubu olarak dikkati çekiyor.

Muhalefette bir araya gelen "Topuz", "Baykal" ve "Sol muhalefet" ekipleri bütünlüğüne bir muhalefet olarak görünmek istiyorlar ancak bu birliklilik gerçekte sağlıklı olarak sağlanmış değil. İlkeler öne sürülüyor ama, sıra genel yönetim kurulu ya da oluşması istenen parti meclisine girecek isimlere gelince bu bütünlüğün bozulacağı olası görülüyor. Muhalefet ekiplerinin birleştiği bir başka nokta da Parti yönetimi olan ki de-

ğiştirildiği takdirde Kurultay'dan hemen sonra Bakanlar Kurulu'nda da geniş çaplı bir değişiklik yapılması. Ancak bütün bu çalışmalara karşın bir başka beklenti de Ecevit'in son günlerde Genel Merkez ve muhalefet liderlerini bir araya toplayarak Ankara İli Kongresi'nde yaptığı konuşmada çokça üzerinde durduğu "birlik beraberliğin sağlanması" konusundaki "uyarıda" bulunacağıdır.

Ecevit'in umut olmaksızın çıkmasına karşın, Parti'nin sınıfsal konumu gereği yeni yönetimde isimlerin değişeceği, ancak Ecevit'in müdahalesi ve uzlaştırma çabasıyla bu işin "tathya bağlanacağı" söylenebilir.

Kurultay öncesi ve sonrasında görünen bir başka gerçek ise, yönetim ne şekilde değişirse değişsin CHP'nin tekelci büyük burjuvazye teslimiyetinin hız kazanacağıdır. Kurultay sonrası gündeme gelecek olan konu, 1981 seçimleri için yeni demagogjik unsurlar bulmak olacaktır. Bu kılıflar şimdiden aranmaya başladı. Ancak şimdiden rahatlıkla söylenecek olanı, All Topuz aile sohbetlerinde söylüyor: "Böyle giderse 1981 seçimleri CHP için hüsrandır."

Topuz'un söylediği bir ekşilekle doğru, "CHP böyle de gitse, başka türlü de gitse yakın geleceği hüsrandır.."

Demokratik güçlerin talebi

1 MAYIS TUTUKLULARI SERBES

İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin ulusal ve uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü 1 MAYIS'in kutlanmasını yasaklama önlemlerini protesto ederek sokağa çıkan TİP Genel Başkanı Behice Boran, TİP yöneticileri ve çok sayıda Parti üyesi ile 1 MAYIS'in yasaklanmasına karşı çıkan DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk ve DİSK yöneticilerinin tutuklanmasına tepkiler genişleyerek sürüyor.

Ulusal ve uluslararası düzeyde yaygınlaşan protestolar ve TİP ile DİSK ile dayanışma, sendikalar, demokratik kitle örgütleri, dernekler aracılığıyla dile getiriliyor. İşçi, emekçi ve köylü örgütleri 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılması taleplerini kitlesel biçimde hükümete iletiyorlar. Öğretim üyeleri, basın mensupları, sanat emekçileri, tabib ve avukatlar, sporcular 1 Mayıs tutukluları ile dayanışmalarını belirtiyorlar.

Sosyalist, ilerici, demokrat güçler; burjuvazinin işçi sınıfının demokratik kazanımlarını geri almayı, sınıf mevzilerinden geriletmeyi amaçlayan tertip ve baskılarına, CHP hükümetinin bu doğrultudaki uygulamalarına karşı birlik ve dayanışmasını "1 Mayıs'taki anti-demokratik girişimleri protesto, 1 Mayıs tutukluları ile dayanışma" çerçevesinde kitlesel bir mücadele ile gösteriyorlar.

Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargın'ın "...yasal dayanağı olmayan sokağa çıkma yaşağına karşı protestoda bulunan başta Genel Başkanımız olmak üzere tüm partililerin ve diğer yurttaşlarımızın derhal serbest bırakılmalarını, bu gaddarca

saldırısı gerçekleştiren görevliler hakkında soruşturma açılmasını, İstanbul'umuzun ve tüm ülkemizin üzerinde estirilen terör havasına son verilmesini" talep eden açıklaması ardından örgütler düzeyinde açıklamalar ve kitlesel tepkiler yoğunlaştı.

DİSK, yaptığı açıklama ile, "1 Mayıs tutuklularının derhal serbest bırakılmasını" ve "1 Mayıs'ın işçi bayramı" olarak yasalaştırılmasını talep etti. DİSK, tüm üyeleri arasında, "ülkemizde demokratik hak ve özgürlüklere karşı girişilen ve 1 Mayıs 1979'un kutlanmasına yönelik baskıları protesto eden bizler, DİSK yöneticilerinin ve 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmasını, 1 Mayıs'ın işçi bayramı olarak yasalaştırılmasını istiyoruz" metnini imzaya açarak Başbakan'a gönderilmek üzere kampanya yürüttüğünü bildirdi.

Bu arada DİSK 1. Bölge Temsilcisi Ali Kaya, TİP Genel Başkanlığına gönderdiği telgrafta "1 Mayıs işçi bayramını kutlamak için gösterdiğiniz kararlı tutum nedeniyle Genel Başkanınız ve arkadaşlarınızın tutuklandığını üzülerken öğrendik. İşçi sınıfının demokratik hak ve özgürlüklerini savunma yolunda üretim silahını elinde bulunduran bizler mücadelemizi sonuna kadar sürdüreceğimizi bildiririz." diyor.

Keramik-İş İzmir Şube Yönetim Kurulu ise TİP Genel Başkanlığına gönderdikleri açıklamada "Mücadelenizden duyduğumuz gurur ve güven ile dayanışmamızı iletiriz. Sınıfımızın partisinde onurumuzun koruyucularına birlik, dayanışma ve mücadelemizin en yiğit, kararlı savunucularına selam" diyor.

DİSK 6. Bölge Temsilciliği ve 10 demokratik kitle örgütü de yaptıkları açıklamada, "Başbakanı hitaben 1 Mayıs emeğin bayramıdır. Bu bayramı kutlamakta kararlı olan işçi sınıfımız ve onun önderlerinin anti-demokratik bir uygulama ile gözaltına alınmalarını protesto ettiklerini" bildiriyorlar "ve 1 Mayıs tutuklularının derhal serbest bırakılmasını ve bunun bir demokrasi görevi olarak bilinmesi gerektiğini" hatırlatıyorlardı.

CHP Çanakkale Milletvekili Altan Tuna da TİP Genel Başkanı Behice Boran'ı Sağlıkçılar cezaevinde ziyaret etti. 7 Mayıs günü Behice Boran ile görüşen Altan Tuna cezaevinden çıkarken gazetecilere yaptığı açıklamada "demokratikleşme sürecinde bulunan ülkemizde uzun süredir bu yolda emek harcayan Sayın Behice Boran'ın ziyareti benim kendisine geçmiş olsun dedim. Boran'ın tez elden özgürlüğüne kavuşmasını ümit ediyorum." diyor. Altan Tuna, Ankara Bahçelievler'de 7 TİP üyesinin katledilmesinden sonra da TİP Genel Merkezini ziyaret ederek başsağlığı dilemişti.

TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu da TİP Genel Başkanı Behice Boran'a gönderdiği telgrafta "1 Mayıs nedeniyle sizin ve mücadele arkadaşlarınızın bir bölümünün önce gözaltına alınması, ardından tutuklanması, örgütümüzce üzüntüyle karşılanmıştır. 1 Mayıs'ta demokrasi mücadelesine yaptığınız katkı saygıyla anılmaktadır." dedi. TÖB-DER ayrıca 1 Mayıs dolayısıyla hükümetin tutumunu kinadı ve "1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmasını, anti-demokratik

uygulamalara son verilmesini, 1 Mayıs'ın işçi bayramı olarak yasalaştırılmasını" talep ederek ve bu doğrultuda üyeleri arasında bir imza kampanyası açtı.

TMMOB ve TÖM-DER Genel Merkezleri de yaptıkları açıklamalarla anti-demokratik uygulamaları ve 1 Mayıs'ı yasaklama girişimlerini protestolarını dile getirerek "1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmalarını" talep ettiler.

TÜTED Genel Başkanı Aykut Göker ise yaptığı açıklamada 1 Mayıs'ı yasaklama girişimlerini şiddetle protesto ederek, TİP Genel Başkanı Behice Boran, DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk ve TÜTED Genel Sekreteri Reşit Oğuz başta olmak üzere tüm 1 Mayıs tutuklularının derhal serbest bırakılmalarını istiyordu.

Aralarında TÜTED, TÖM-DER, TÖMAS ve Genç Öncü'nün de bulunduğu 19 demokratik kitle ve gençlik örgütünün İstanbul bölge ve şube başkanlıkları da ortak açıklamalarında "yoğunlaşan anti-demokratik baskılara karşı güç ve eylem birliğinin yükseltilmesine olan inançlarımızı" bir kez daha belirterek, "tutuklu DİSK yöneticileri, TİP Genel Başkanı Behice Boran, tüm sendika, oda, kitle örgütü yöneticileri ve üyelerinin derhal serbest bırakılmalarını, hiçbir gerekçe gösterilmeden kapatılan İKD Genel Merkezi ve Genç Öncü İstanbul Şubeleri ve diğer demokratik örgütlerin derhal açılmalarını" istedikleri.

İstanbul'da TMMOB'ye bağlı odalar merkez, şube ve temsilcileri adına 15 Oda ortak açıklamalarında "işçi sınıfının ve ezilen dünya halklarının birlik, mücadele ve dayanışma gününe karşı yönetilen uygulamaları şiddetle kınadıklarını ve protesto ettiklerini" bildirerek, 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmalarını istedikleri.

Çağdaş Hukukçular Derneği de yaptığı açıklamada uygulamalara karşı çıkarken, tüm 1 Mayıs tutuklularının hukuki işlerini takip etmek üzere hazır olduklarını bildirerek dayanışmasını dile getirdi.

İşçi Kültür Derneği Genel Başkanı Yılmaz Onay, Başbakanı çektığı telgrafta "Türkiye işçi sınıfının 1 Mayıs 1977 günü yapılan kıyımın failerinin yakalanmasını beklediğini" belirterek, TİP Genel Başkanı Behice Boran, DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk ve tüm tutukluların serbest bırakılmalarını talep ediyordu.

TÖMÖD Genel Yazmanı Erhan Eyüboğlu açıklamasında "bu yılki 1 Mayıs'ın yasaklanmasını ve onu izleyen kaygı verici gelişmelerin, iktidarın sorumluluğu altında değerlendirileceğini" bildirerek, 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılması için Anayasal yetkilerini kullanmak üzere Başbakanı görevle çağırıyordu.

TMMOB'ye bağlı İnşaat Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası ve Makine Mühendisleri Odası Genel Merkezleri de yaptıkları ayrı ayrı açıklamalarla 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmalarını istedikleri ve hükümetin uygulamalarını sorumlu olduğunu bildirdiler.

Aralarında TÖS-DER ve Ankara Tabip Odalarının da bulunduğu 26 kitle örgütü 1 Mayıs'ı yasaklama girişimlerini kınayarak, anti-demokratik uygulamalardan vazgeçilmesini ve 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmalarını istedikleri.

Sendika, demokratik kitle örgütleri, dernekler ve kuruluşların örgütsel tepkileri yurdun dört bir yanından şubelerinin ve temsilcilerinin açıklamaları ve Başbakan'a telgraf çekmeleriyle yaygınlaşıyor.

Demokratik hak ve özgürlüklerin ancak kullanılarak gerçekleştirilebilir ve varlık bulacağı bilinciyile

1 Mayıs'ı 1 Mayıs Alanı'nda kutlama kararlılıklarını dile getirdikleri gerekçesiyle 28 ve 29 Nisan tarihlerinde gözaltına alınan DİSK yöneticileri geçtiğimiz hafta tutuklandılar. Aralarında Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu üyesi ve Sosyal-İş Genel Başkanı Özcan Keşceç'in de bulunduğu DİSK yöneticilerinin tutuklanması, ülke kamuoyunda geniş bir tepkiyle karşılandı.

TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'e gönderdiği telgrafta şöyle diyor:

"Ülkemizde sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerini yaşama geçirmek üzere kurulmuş bulunan DİSK'in Genel Başkanı olarak siz ve sizinle birlikte tutuklanmış bulunan bütün yöneticilerinizle şahım ve tüm partili arkadaşlarımız adına geçmiş olsun dilekelerimizi iletir, son olayların bir kez daha gösterdiği üzere işçi sınıfımızın birlikte dayanışma ve mücadelesinin her hal ve koşulda yılmadan sürdürülerek sonunda kesin zafere ulaşacağına inancımızı teyid ederim."

T BIRAKILMALIDIR!

hareket eden TİP Genel Başkanı Behice Boran ve Partililerin 1 Mayıs'taki protesto eylemleriyle dayanışma istekleri ilerici, demokrat kuruluşların açıklamalarıyla sınırlı kalmıyor.

İşçi ve emekçiler de hükümetin uygulamalarına karşı imza kampanyaları düzenleyerek karşı çıktıklarını ilan ediyor, sınıf mücadelesinin bir aracı olarak imza dilekçelerini Başbakan'a gönderiyorlar. İşyerlerinde 1 Mayıs tutuklularıyla dayanışma kampanyaları çeşitli biçimlerde geliyor. 1 Mayıs tutuklularıyla dayanışmalarını bağış biçimlerinde somutlamak istekleri geliyor. Fabrikalarda aynı biçimlerde dayanışma kampanyaları yürütülüyor. TİP Ankara İl Başkanlığının bildirdiğine göre 9 Mayıs günü Ankara'da 17 binden fazla işçi, emekçi, aydın kendi imzalarıyla, 1 Mayıs'ta gaddarca uygulamaları gerçekleştiren görevliler hakkında soruşturma açılmasını isteyen dilekçelerini İl Örgütüne iletmis, bunların Başbakan'a iletilmesini istemiş bulunuyorlardı.

Değişik illerin barolarına kayıtlı avukatlar, 1 Mayıs tutuklularının hukuki işlemlerine katkıda bulunabilmek için TİP'ne baş-

vurduklarını açıklıyorlardı.

1 Mayıs yasaklarını protesto ve 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmasını talep etme, günümüzde demokrasi mücadelesinin gereği olan bir görevdir. İşçi sınıfı, emekçi kitleler ve emekten yana tüm güçler emperyalizmin ve faşizmin karanlık hesaplarını kursaklarında bırakmak, demokratik hak ve özgürlüklerine kısıncıklıkla sahip çıkmak, bunları korumak ve geliştirmek göreviyle karşı karşıyadır. 1 Mayıs tepkileri ve dayanışma arzularının bugün ulaştığı dü-

zey demokratik güçlerin eylem ve güç birliğinde yeni bir kilometre taşı olmaktadır. Burjuvazinin karşısında işçi sınıfı, mücadelesini kitlesel birliği ve kararlılığıyla sürdürmek, saldırı ve baskılara karşı direnmek durumdadır. Bunun yolu demokratik mevzileri tahkim etmekten geçmektedir. Eylem birliği ve dayanışma bugün somut bir içeriktir.

1 MAYIS TUTUKLULARI SERBEST BIRAKILMALIDIR!
1 MAYIS TUTUKLULARIYLA DAYANIŞMA!

1 MAYIS TUTUKLULARINA YAPILAN İŞKENCELER KANITLANIYOR

1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılması için mücadele, bugünkü koşullarda her türlü anti-demokratik baskılara karşı mücadele sorunuyla bütünleşti. 1 Mayıs 1979'da en temel demokratik hak ve özgürlüklerini kullanmak üzere sokağa çıkan Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran ve diğer partililere yönelen baskılar, aynı zamanda tüm ülkede sıkıyönetimi bütünüyle de-

okratik güçlerin üzerine sürme planlarının bir parçasıydı.

1 Mayıs tutukluları göz altına alınırken karşılaştıkları uygulamalar da, gerici güçlerin sıkıyönetime yön verme çabalarıyla bütünleşiyordu. 1 Mayıs'ın yasa dışı gösterilmesinden cüret alan kimi söze "sorumlular", 1 Mayıs 1979'u engellemek üzere kendilerine verilen talimatlara güvenerek 1 Mayıs günü ve erte-

Duyuru

İlericilere, demokratlara, yurtseverlere ve işçi sınıfının birlik, dayanışma, mücadelesinden yana olan tüm yurttaşlara!

1 Mayıs 1979'da temel demokratik hak ve özgürlükleri savunurken tutuklanan yüzlerce arkadaşımız ve aileleri için tüm demokratik güçleri dayanışmaya çağırıyoruz.

Bu amaçla Partimiz "1 MAYIS DAYANIŞMA KAMPANYASI" açmıştır.

Dayanışma için bütün Parti örgütlerine başvurulabilir veya Ziraat Bankası Çemberlitaş Şubesi 60 No'lu hesaba bağışta bulunabilirsiniz.

Tutuklanan arkadaşlarla ilgili bilgilendirme, danışma ve dayanışma için:

Türkiye İşçi Partisi Genel Merkezi, Piyerloto Caddesi, No 21, Cağaloğlu, İstanbul.
Tel: 22 86 20 - 22 80 29

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ

sinde 1 Mayıs tutuklularına karşı yığınsal bir teröre girişmeye kalkışmışlardı.

Yurt içinde ve yurt dışında geniş tepkilerle yol açan bu baskılara ilgili gerçekler, geçtiğimiz Pazartesi günü yapılan açıklamalarla sergilendi. Türkiye İşçi Partisi Basın Bürosu Sekreteri Gündüz Mutluay yaptığı açıklamada şöyle diyordu:

"1 Mayıs'da demokratik hak ve özgürlükleri savundukları için tutuklanan Genel Başkanımız Behice Boran, Merkez Yöneticilerimiz, üyelerimizle birlikte Genç Öncü üyeleri ve yurttaşlar gözaltına alınmaları sırasında a-

ğır şekilde dövülmüşlerdir. İşkenceye varan bu dövülme olayı sırasında birçok arkadaşımız yaralanmıştır.

"Bugüne kadar avukatları ve yakınları ile de görüştürülmeyen tutuklu arkadaşlarımızın adli tabipliğe sevkleri için yapılan çeşitli başvurulara rağmen, bu yasal zorunluluğun gereği illerince hala yerine getirilmemiştir.

"Gözaltına alınma sırasında çevreden rasgele toplanan ve serbest bırakılan yurttaşların da ağır şekilde işkence gördükleri tesbit edilmiştir.

"Serbest bırakılan bu yurttaşlarımızın verebildikleri sınırlı bilgilere göre tutuklu bulunan arkadaşlarımızdan bazılarının durumları şöyledir:

Neddet Ceylan: başında beş dikmiş atılmış yara var.

Diğer Doğu: kasıklarında darp izleri ve sancı var.

Haluk Umur: yüzünde yara izleri var, sağ kolunu hareket ettiremiyor.

Abdurrahman Atalay: sağ kalçası tutmuyor.

Sevinç Ünal: burnunda yara izi var.

Meliha Boratav: kulakları ağır işitiyor.

Abdurrahman Diri: mide kanaması geçiyor.

Ayrıca bütün arkadaşlarımızda cop, tekme izleri vardır.

"Yaralı arkadaşlarımıza yeterli tedavi yapılmamış, gerekli ilaçlar sağlanmamıştır.

"Sağlık koşullarına ve hatta insanlığa aykırı olarak Davutpaşa'da kalan erkek tutuklular 2-3 kişi bir yatakta yatmakta, 1 kişi bir tabaktan yemek yiyebilmektedir, yeterli sayıda kaşık dahi sağlanmamıştır.

"Arkadaşlarımıza saldırıları sırasında "Biz ülkücü, faşist polisleriz. Ülkücülerin intikamı için biz de siz ghereceğiz." diyen ve Ankara, Eskişehir gibi illerden seçilmiş özel tim olduklarını belirten polisler hakkında bugüne kadar herhangi bir kovuşturma açılmamıştır. Sorunların cezalandırılmaları için yasal başvurudan sonra, bu talebimiz kamuoyu önünde bir kez daha tekrarlıyoruz."

Düsseldorf: 1 Mayıs tutuklularıyla dayanışma

Almanya'da bulunan kalabalık bir Türkiye'li işçi topluluğu Ecevit hükümetinin ve sıkıyönetimin 1 Mayıs kutlamalarına ilişkin tutumunu protesto ettiler.

Türkiye'de 1 Mayıs'a yönelik baskılar ve tutuklamaları protesto eden Türkiye'li işçilerin örgütlerinden Düsseldorf İşçi Derneği yöneticileri, Türkiye Baş Konsolosluğu'na slyah bir çelenk bıraktıktan sonra, Başbakan Ecevit'e vermek üzere Konsolosluğa bir de mektup bırakmışlardır.

Düsseldorf İşçi Derneği ayrıca, baskıları protesto amacıyla dayanışma çağrısı da yaptı. Çağrıda özetle şunlar deniyor:

"Türkiye işçi sınıfı, yarım yüzyıl boyunca kendi bayramını kitlesel olarak büyük işçi merkezlerinde kutlamak hakkından yoksun bırakılmıştır.

"DISK'in önderliğinde birleşen yüzbinlerce işçi, ilk kez 1976 yılında bu yasa dışı zıncırını kırarak, 1 Mayıs'ı İstanbul'un Takım Alanı'nda kitlesel şekilde kutlamağa başlamıştır. O tarihten beri Takım Alanı, işçi sınıfı için 1 Mayıs Alanı'dır.

"Ancak işçi sınıfımızın bu büyük zaferini hazmedemeyen egemen sınıflar 1 Mayıs'ın İstanbul'da, en büyük işçi şehrinin 1 Mayıs Alanı'nda kutlanmasını yeniden engellemek, yasakla-

mak için tertiplere, baskılara başvurmuşlardır.

"Bazı bölücü çevrelerin provokasyonlarından da yararlanarak, sıkıyönetim komutanlığı, başta DISK Genel Başkanı Baştuğrul olmak üzere, Genel Sekreter Fahmi Işıkdar ve beş yürütme kurulu üyesini, 1 Mayıs hazırlıklarını yürüten 150 kadar DISK görevlisini ve militanını tutuklamıştır.

"1 Mayıs sabahı İstanbul Merter'deki evinden çıkan Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran da, 1 Mayıs'ı kutlamanın ve sokağa çıkmanın kimse tarafından yasaklanamayacağını söylemiş ve 300 arkadaş ile yürüyüşe geçmiştir. DISK Genel Merkezi'nde konuşma yaparken güvenlik kuvvetlerince etrafları sınırlı ve tartaklanmaya başlamışlardır. Şİİ' deki faşist uygulamalara benzer şekilde insanlar stadyumlara doldurulmuşlardır. Türkiye ve dünyadaki sosyalist partiler ve demokratik kitle örgütleri, bu faşizan uygulamaları şiddetle protesto etmektedirler.

"Biz, Federal Almanya'daki tüm yerli ve yabancı işçileri, sendikaları, örgütleri, Türkiye'deki sıkıyönetim uygulamalarını protesto etmeye, DISK'le ve TİP'le dayanışmaya çağırıyoruz."

Kitlelerin gücüne değil, burjuvazinin güçsüzlüğüne dayanmak

"Devrimci Yol" mantığına göre, egemen sınıfların hesapları bozulamaz, sadece gerçekleşir. İşte bu nedenle, "Devrimci Yol" politikası, egemen sınıfların hesapları arasından "ehveni şer" alanı kabullenmekten başka seçenek bulamaz.

"Devrimci Yol" çizgisi, gerici ve faşist güçlerin 1 Mayıs'ı 1 Mayıs Alanı'ndan uzaklaştırma ve işçi sınıfına "yer gösterme" girişimlerinin yardımcılığını "UDC sloganları"yla birlikte üstlenmiş ve böylece aynı sorumluluğu paylaşmıştı.

1 Mayıs 1979, soldaki bütün akımların yapıldıkları gerçek malzemeyi teker teker bir kere daha ortaya koydu. Soldaki çeşitli akımların kendilerini ilgilil sözleriyle gerçek durumları arasındaki farklılık böylece bir kere daha ortaya çıktı.

1 Mayıs 1979'da burjuvazinin dayatmaları karşısında "hazır ol" durumuna geçenlerin arasında "Devrimci Yol" olarak bilinen çizgi de yer alıyordu. 1 Mayıs gününden bu yana, "Devrimci Yol" çizgisinin, gericiğin dayatmaları karşısında teslim olmayan sorumluluğundan kendisini saymaya, bu konuda bütünüyle "UDC sloganları"na suçlu göstererek kendisini unutturmaya çalıştığı görülüyor. "Devrimci Yol" çizgisinin bu manevrasına aldanmamak, onun da 1 Mayıs 1979'daki teslimiyetçi politikasını sergilemek gerekir.

"TEDBİRLİ" POLİTİKA

"Devrimci Yol" çizgisinin 1 Mayıs 1979 politikası, 1 Mayıs Alanı'nda yapılacak gösterilere katılmak üzere kesin hiçbir anlaşmaya geçmeyeceğini belirtiyor. "Devrimci Yol" temsilcilerinin etkin olduğu meslek ve gençlik kuruluşları, DİSK Genel Merkez'in kararından önce konuyla ilgili herhangi bir açıklama yapmamış, karar açıklandıktan sonra da DİSK'in talebini doğru bulduklarını açıklamışlardır. Ne var ki "Devrimci Yol" sözcüleri, DİSK Yönetiminin, 1 Mayıs'ı 1 Mayıs Alanı'nda kutlama kararlılığında içten olmadığını, gerekçesiyle, 1 Mayıs Alanı'ndaki gösteriler için yapılacak hazırlıklara yönelik hiçbir somut girişimin içinde gözükmemeye çalışıyorlardı. Bu arada tabii kendilerinin İstanbul dışındaki illerdeki gösteri hazırlıklarını sürdürüyorlar ve bunu da gizliyorlardı.

Diğer bir deyişle "Devrimci Yol" çizgisi de, gerici ve faşist güçlerin 1 Mayıs'ı 1 Mayıs Alanı'ndan uzaklaştırma ve işçi sınıfına "yer gösterme" girişimlerinin yardımcılığını "UDC sloganları"yla birlikte üstlenmişti. Bu çizginin, DİSK Yönetiminin kararında içten olmadığını, gerekçesine dayanarak "hazır ol" diye tipki "UDC sloganları" gibi, sasha dışındaki seyirciler gibi herkes hakkında hüküm vererek kendil eylemsizliğini gizleme amacını taşıyordu.

"Devrimci Yol" çizgisinin, 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanmasının dışında kalarak kendisini "azad" ettirme çabasının görünürdeki başlıca gerekçesi, 1 Mayıs kutlamalarının tüm Türkiye'ye yaygınlaştırılmasıydı. Hiç kuşkusuz 1 Mayıs'ın kutlanması; asla Türkiye'nin bir tek illyle sınırlanmazdı. 1 Mayıs'ın işçi sınıfının ve demokratik güçlerin yerel bir çıkışı olmaması, 1 Mayıs mücadelesi için ülkenin mümkün olan en geniş emekçi kitlelerinin seferber edilmesi gerekirdi.

Ne var ki bütün bu gerekçeler, dünyanın tüm ülkelerinde olduğu gibi, 1 Mayıs'ın işçi sınıfının en yoğun olarak bulunduğu yerde ve ülkenin tüm kitlesel demokratik güçlerinin temsil edildiği biçimde merkezi biçimde kutlanması zorunluluğunu ortadan kaldırmazdı. 1 Mayıs kutlamalarının yaygınlığı belirleyici önem taşıyordu ama, bu yaygınlık, gösteri sayısının çokluğundan çok daha önce, 1 Mayıs kutlamalarında en geniş demokratik güçlerin temsil edilmesiyle sağlanabilirdi. Bu da ancak merkezi bir kutlanmanın örgütlenmesiyle gerçekleştirilebilirdi.

Dahası 1 Mayıs'ın merkezi olarak İstanbul'da kutlanması, Türkiye için özel bir anlam da taşıyordu. 1 Mayıs Alanı, Türkiye işçi sınıfının, 60 yılı aşkın bir yasaklama zincirini kırarak, 1 Mayıs'ı kutlama kazanımını burjuvaziden geri almasının bir simgesiydi. Emperyalizm ve karanlık güçler, işte bu kazanımı işçi sınıfının elinden sökebilmek için, 1 Mayıs 1977'de 1 Mayıs Alanı'nı kana bulamışlardı. Bu nedenle 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanması, her şeyden önce, işçi sınıfının ve demokratik güçlerin, 1 Mayıs kazanımını gericiliğe kaptırmamaktaki uzlaşmazlığının bir ifadesiydi.

Ne var ki, "Devrimci Yol" çizgisinin "1 Mayıs'ı yaygınlaştırma" gerekçesi samimi ve dürüst bir gerekçe değildi. Bu çizginin temsilcilerinin 1 Mayıs günü yaklaştıkça birçok ildeki miting başvurularını geri almaları ve 1 Mayıs Alanı'ndaki merkezi kutlamadan kendilerini "azad" etme uğraşları, onların asıl çabasının, 1 Mayıs kutlamalarını sıkıyönetim bölgeleri dışına çekmek olduğunu gösterdi. "Devrimci Yol" çizgisinin bu çabası, gazetelere verdikleri miting ilanlarından, sıkıyönetim kapsamına son anda giren illeri "kazınmalarıyla" da sırtacak ölçülere varmıştı.

"Devrimci Yol" çizgisinin merkezi ve kitlesel bir 1 Mayıs gösterisine yaşanmasının nedeni nelerden biri, onları "UDC sloganları"yla birleştiren nedendi. "Devrimci Yol" çizgisi, bugüne kadar 1 Mayıs'ları olduğu gibi tüm kitle eylemlerini de, kendisi için diğer "çizgi"lerle bir yarışma pisti, bir gövde gösterisi olarak görmüştü. "Devrimci Yol" çizgisinin bütün bakış açısı, kitle eylemlerinin başarısını, işçi sınıfının ve tüm demokratik güçlerin değil, kendi hanesine yazabilmekti. Bu kitle eylemlerinin, aynı zamanda, "Devrimci Yol" un kendi taraftarlarını tatmin ettiği bir "iman tazeleme" alanı olması bekleniyordu. Yani tipki "UDC sloganları"nın faydası, makyavelist bakış açısı benimsenmişti.

Bu nedenle "Devrimci Yol" un, her şeyden önce işçi sınıfı disiplininin egemen olduğu kitle eylemlerine karşı bir alerjisi vardı. Geçmişteki 1 Mayıs gösterileri de bir yarışma pisti olarak kullanılmaya çalışılmıştı, ama sonunda kâr-hanesinde fazla bir şey kalmamıştı. İşte şimdi "Devrimci Yol", 1 Mayıs'ın merkezi olmayan biçimlerde kutlanmasının yolunu açmaya ve bunu meşrulaştırmaya çalışıyordu. "Devrimci Yol"un, 1 Mayıs'ın İstanbul'da kutlanması gibi bir

sorun nerdeyse yokmuş gibi bir tutuma girmesinin nedenlerinden biri buydu.

EGEMEN SINIFLARIN ESERİ OLAN TARİH!

Fakat temel neden, "Devrimci Yol" çizgisinin öz niteliklerine ilişkindi. Bu da, "Devrimci Yol" çizgisinin temel ettiği anlayışın burjuvazil karşıtı dirençsizliği, burjuvaziyeye rağmen hareket edebilme özelliğinin olmamasıydı.

Oysa "Devrimci Yol" çizgisi, mücadele biçimlerinde her türlü esnekliği reddeden bir görünüme kamuoyunu uzun süredir alıştırmıştı. "Devrimci Yol" çizgisi, mücadele biçimlerinden birini mutlaklaştırarak, işçi sınıfının bilimsel sosyalist politikasının esnekliğine "revizyonizm" damgası yapıtıran "sol" bir anlayışla kendisini özdeşleştirmişti. Ama bu görünümün arkasında, her adımı burjuvazinin açık ya da kapalı dayatmalarına göre atan teslimiyetçi bir anlayış yatıyordu. Dünyadaki ve tarihteki her türlü göçüst ya da troçkist akım gibi.

"Devrimci Yol"un bu özelliği hangi ideolojik ve politik temellere dayanıyordu?

"Devrimci Yol" çizgisinin politika ve ideolojideki temel özelliklerden biri, toplumsal olayların gelişmesinde egemen sı-

nıfların etkisini ve gücünü mutlaklaştırmak, daha açık bir deyişle, neredeyse tarihi bütünüyle egemen sınıfların eseri gibi görmektir. Bu anlayışa göre, toplumsal olayların belirlenmesinde işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin etkisi, fizikteki bileşik kaplar kuralları gibi ancak egemen sınıfların inisiyatifine ve baskılarına tepki göstermekle sınırlı olabildi.

"Devrimci Yol"un bu anlayışı, Türkiye'deki ekonomik ve toplumsal bunalımı ve faşizm tehlikesinin yükselmesini, "esas olarak" egemen sınıfların kendi sorunlarının ve iç çatışmalarının bir sonucu olarak görmesinde ifadesini buluyordu.

Kapitalist sistemin bunalımının derinleşmesinin ve faşizm tehlikesinin yükselmesinin esas nedenini, işçi sınıfı ve müteffikleriyle emperyalizm ve büyük burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesinin keşkinleşmesinin dışında aramanın bir tek sonucu olabildi: Faşizmin, işçi ve emekçi kitleleri ezme olan temel amacını görmemek ve faşizmi önleyecek ve yenecek gücün, işçi ve emekçi kitlelerin gücü olduğunu kavramamak.

"Devrimci Yol" çizgisinin "sürekli faşizm" buluşunun temelinde de bu mantık yatıyordu. Bunalımı derinleşen egemen sınıfların tek çözüm yolu olabildi: Faşizm. Ve egemen sınıflar faşizmi istediğine göre, işçi

"Devrimci Yol"cular 1977 seçimlerinde CHP afişlerini sergilediler

sınıf ve emekçi kitlelerin karşı dayatması ne kadar güçlü olursa olsun, ülkede bir faşizm tehlikesi değil, olsa olsa bütün boyutlarıyla, tam boy ve "sürekli" bir faşizm olabilir. Tabii böyle bir çözümlemeyi bütün dünya ülkelerine genelleştirmek gibi bir garipleme düşmemek için. "Devrimci Yol" teorisyenleri, Türkiye gibi ülkelere özgü bazı "öznel" tendensleri de "buluyorlardı": Az gelişmiş ülkelerde egemen sınıfların bunalımını "kronikliği", gelişmiş kapitalist ülkelerde kapitalizmin istikrar ve benzerleri gibi.

Toplumsal olayların gelişmesini bütünüyle egemen sınıfların "hesap yapması"nın bir sonucu olarak gören bu "İmparator" mantığı, hangi "mücadele" biçimlerine cevaz verebilirdi? Ya da hangi mücadele biçimlerine cevaz veremezdi.

Bu anlayış, her şeyden önce, egemen sınıflara karşı mücadelesinin temel gücü olarak, kitlelerin örgütlü gücünü göremezdi. Bu anlayışa göre, egemen sınıflar karşısında işçi ve emekçi kitlelerin konumu, olsa olsa kendilerini savunmak, bu düzenin yıkılması gerektiğini kavramak ve düzene karşı "tepkî" duymak, düzenin değiştiği günlere kendisini hazırlamak olabilir.

Buna karşılık egemen sınıflar

nın devrilmesinin yolu, ancak egemen sınıfların "bunalımını derinleştirmek"ten ve bunu sağlayacak eylem biçimlerinden geçebilirdi. İşçi ve emekçi kitlelere düşen, egemen sınıfların "bunalımını derinleştiren" eylemlerini seyircisi ve öğrencisi olmak, "Devrimci Yol"cularının ne kadar "iyi" işler yaptıklarını izlemek ve onlara saha kenarından tezahüratla eşlik etmektir.

Egemen sınıfların "bunalımını derinleştiren" eylemler, ilk bakışta sanılır ki, her zaman en kesin, en "gök" etkisi bırakacak eylemler olacaktır. Ama nereye kadar? Ta ki, burjuvazinin "hesaplarıyla" gerçek bir çatışmaya girmeyi zorunlu kılan mücadele biçimlerinin ortaya çıkmasına kadar... Ta ki, burjuvazinin "hesaplarını" reddetmeyi zorunlu kılan mücadele biçimlerine sıra gelineceye kadar. Bu noktaya geldiği zaman ise, "Devrimci Yol" mantığına, sınıf mücadelesi alanını terk etmekten, pek allerjiyi duyduğu "provokasyon" edebiyatıyla kaçış için mazeret aramaktan başka seçenek kalmayacaktır.

Çünkü "Devrimci Yol" mantığına göre, egemen sınıfların hesapları bozulamaz, sadece gerçeksizdir. İşte bu nedenle, "Devrimci Yol" mantığının, sıra burjuvaziyle gerçek hesaplaşmalara gelinece, burjuvazinin hesapları

karşısında geri çekilmekten başka seçeneği yoktur ve sınıf mücadelesini her kritik dönemde, "Devrimci Yol" politikası, egemen sınıfların hesapları arasından "ehven-i şer" olanı kabul etmekten başka seçenek bulamaz.

Bir nokta daha var: Toplumsal olayların gelişmesini bütünüyle egemen sınıfların "hesap yapması"na bağlayan anlayışa göre, egemen sınıfların "hesapları", ancak onların kendi iç çatışmaları ve bölünmeleriyle bozulabilir. Bu yüzden "Devrimci Yol" mantığının, egemen sınıflara karşı mücadelede kendisinin ya da kitlelerin değil, egemen sınıflar içindeki bazı kesimlere bel bağlaması kaçınılmazdır.

Kısacası "Devrimci Yol" çizgisi, atacağı her adımda, burjuvaziden ve gericiilikten gelecek açık ya da kapalı bir işarete, bir yeşil ışığa mahkum olan bir anlayış temsilcisidir. Egemen sınıfların gücünü ve insiyatifini mutlaklaştıran, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin gücüne ve etkisine inanmayan bir politik çizginin kaçınılmaz sonu da budur.

DEVRİMCI YOLUN EHVEN-İ ŞER'İ

1 Mayıs 1979'da da "Devrimci Yol"un bu özelliği kendini

ele vermiştir. "Devrimci Yol" çizgisi, 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanması kararlılığını göstermemiştir; çünkü bu kararlılığın burjuvazinin ve gericiiliğin hesaplarına karşı gelmek ve onları göğüslemek olacağını görmüştür. "Devrimci Yol" çizgisi, burjuvazinin ve gericiiliğin, 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanmasını yasaklayarak 1 Mayıs kazasını geri alma planlarına karşı gelmenin, onların bir saldırısına yol açacağı gerekçesiyle ve böyle bir saldırıyı geri püskürtülecek gücün nerede olduğunu göremediği için, sınıf mücadelesi alanının dışında "kendisini korumayı" hesaplamıştır.

Bu hesaplar, egemen sınıfların içindeki bölünmelere ve bunların bozulmasına bel bağlayan anlayışın da somut bir örneğini vermiştir. 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanmasının yol açacağından endişe edilen gerici saldırı, açık konuşalım, kısacası Ecevit hükümetinin düşürülmesidir. "Devrimci Yol" yandaşları, "1 Mayıs'ı İstanbul'da kutlamak lazım ama, hükümet de düşebilir, ne yapacak acaba" nurlanmalarını, kulağı biraz delik olan herkes duymuştur. "Devrimci Yol"un yolcuları, Türkiye'de demokratik güçlerin faşizm tehlikesi karşısındaki alternatifini, bugünkü politikasıyla bile

olsa Ecevit Hükümetiyle özdeşleştiren anlayışın ortasına saptanmışlardır.

Bu, "Devrimci Yol" çizgisi için hiç de yeni değildir. "Devrimci Yol" çizgisi, 1977 seçimlerinde de, CHP'yi kayıtsız şartsız desteklemekten başka seçenecek bulamamıştır. Çünkü "Devrimci Yol", bugün olduğu gibi o gün de, bir Milliyetçi Cephe iktidar olabileceğini öngörebilecek tek güç olan, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin örgütlü birliği ne inançsız olmuştur. Ve burjuvazinin ve gericiiliğin, asla bozulamayacak, ancak gerçekleşebilecek olan "hesapları" arasından ehven-i şer olanı seçmekten, "Tek Yol Oy" sloganına sarmaktan başka çıkar yol bulamamıştır.

Özetle "Devrimci Yol" çizgisi de, sınıf mücadelesinin 1 Mayıs 1979 anavında bir kez daha anavda kalanların arasındadır. Bu anavda kalınmıştır; çünkü "Devrimci Yol"un yolcuları, sadece işçi sınıfının sınıf hareketine özgü olan, burjuvaziye rağmen ve burjuvaziden bağımsız bir politika izlemek ve sınıf mücadelesini, burjuvaziyle işçi ve emekçi kitlelerin çıkarlarının çatıştığı gerçek alanında göğüslemek özelliğinden yoksundurlar. O yüzden de 1 Mayıs 1979'da "efendiliklerini" takınmaktan başka çare bulamamışlardır.

Provokasyon mantığından icazet tutsaklığına

1 Mayıs 1979'un İstanbul'da 1 Mayıs Alanı'nda kutlanması için sonuna kadar gösterilen kararlılığa, bazı çevreler tarafından "provokasyon" olacağı gerekçesiyle karşı çıktı. Genellikle "UDC sloganları"nın temsil ettiği bu çevreler, 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanmasında sonuna kadar ısrar etmenin, "ortama faşist bir darbeyle hazırlama girişimlerine elverişli bir ortam yaratacağını", "sıkıyönetimin yığınsal terörüne imkan yaratacağını" öne sürdüler.

"UDC sloganları"nın "provokasyon" olarak nitelikleri eylem, işçi sınıfının geniş kitlelerinin ve demokratik güçlerin katılımıyla gerçekleştirilecek bir yığın eylemiydi. 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanması, başından sonuna kadar silahsız ve saldırsız olan, işçi sınıfının ve demokratik güçlerin yığınsal gücünün sergileneceği bir eylem olacaktır. Dolayısıyla böyle bir eylemin, gerici ve faşist güçlerin eline, işçi sınıfının mücadelesiyle "terörizmi" özdes göstererek genel bir saldırı için gerekçe vermesi olasılığında asla söz edilemezdi. Tam tersine böyle bir eylem, işçi sınıfının mücadelesinin geniş yığınlarının gücüne dayandığını göstererek, ancak işçi sınıfı ve demokratik güçlerle faşist terör odakları arasındaki keskin karşıtlığı sergileme işlevini görebilirdi.

Böylesi bir yığın eyleminin "provokasyon" olarak nitelendirilmesi, ancak bu yığın eyleminin, gericiğin ve burjuvazinin karşı saldırısını gereletecek savunma araçlarının olmadığı ya da bu yığın eyleminin kendi savunma araçlarını yaratamayacağı kanıtlanırsa mümkün olabilir. 1 Mayıs 1979 için bu durum söz konusu müydü?

Bu soruyu yanıtlamadan önce

bir noktanın altı mutlaka çizilmelidir: Bir yığın eyleminin kendi kendini savunma araçlarını olup olmadığı mekanik bir gözle değerlendirilemez. Yığın eyleminin en temel özelliklerinden biri, bu eylemler ile onların kendi savunma araçları arasında diyalektik bir bağın, bir bütünlüğün olmasıdır. Daha açık bir deyişle yığın eylemleri, kendi savunma araçlarını da etkileme, onları oluşturma ve geliştirme gibi temel bir özelliğe sahiptirler. Yığın eylemlerinin savunma araçlarını, bu eylemlerin dışında önceden hazırlanmış ya da yaratılmış olması gereken koşullar gibi değerlendirmek, sınıf mücadelesinin kurallarını hiç kavramamak demektir.

Daha geniş bir açıdan bakılarsa, sınıf mücadelesi sürecinde işçi sınıfının ve demokratik güçlerin öz savunma araçları, yine sınıf mücadelesi sürecinde oluşur ve geliştirilir. Sınıf mücadelesinde işçi sınıfının savunma araçlarını, sınıf mücadelesinin dışında hazırlanmış biçimde aramak, bunları burjuvaziden ya da kapitalist düzenin kendisinden beklemek anlamına gelir. Bu da, daha başından burjuvaziyle uzlaşmayı veri alan bir anlayış simgeler. Diğeri, bir deyişle, işçi sınıfının ve demokratik güçlerin her mücadele biçiminde burjuvazinin "icazetini" bekleyen bir anlayış temsil eder.

Şimdi soralım: 1 Mayıs 1979'da işçi sınıfının ve tüm demokratik güçlerin 1 Mayıs Alanı'nda gerçekleştireceği yığın eylemi, kendi savunma araçlarını da geliştiren ve güçlendiren bir eylem olabilir miydi?

Ve yanıtlayalım: 1 Mayıs 1979'da 1 Mayıs Alanı'nda gerçekleştirilecek yığın eylemi, her şeyden önce, gericiğin ve burjuvazinin, işçi sınıfını ve demokratik güçleri genel politik ve örgütsel bir saldırıyla ez-

meden önce, onları mücadeleden caydırarak edilgenliğe sokma hesabını bozacak ve gerici, faşist güçlerin iktidarı ele geçirme planlarına da sert bir darbe indirecekti.

İkincisi, 1 Mayıs 1979 eylemi, sınıf mücadelesi kararlılığını ilke çapında en geniş emekçi kitlelere yaygınlaştırarak, işçi sınıfının mücadelesinin genel demokratik bir hareketin yükselişine desteklenmesinin koşullarını yaratacaktı.

Üçüncüsü, 1 Mayıs 1979 eylemi, burjuvazinin çeşitli kesimleri arasında hâlâ kesin olarak çözümlenemeden duran, işçi sınıfının mücadelesine karşı izlenecek politika konusundaki ayrılıkları derinleştirecek ve böylece bu mücadelesinin geliştirilmesi için daha geniş olanakları da beraberinde getirecekti.

1 Mayıs 1979 eyleminin kendi içinde taşıdığı bu olanaklar, ülkede suni güç dengisinin somut durumundan kaynaklanıyordu. Bu durum kısaca şöyle özetlenebilir:

Türkiye'de gerici, faşist güçler ülkede tüm politik insiyatifli ele geçirme çabası içindeydiler. Ama bu hedefe bugün doğrudan bir faşist darbe denemesiyle değil, özellikle CHP ağırlıklı hükümetin tüm olanaklarını yitirmesini sağlayarak ve böylece CHP'yi de tam bir kontrol altına alarak uygulamaya çalışmaktadırlar. Böyle bir taktiğe, ülkede sınıf mücadelesinin genel bir keskinleşmesiyle karşılaşmamak için gereksinimdedirler ve bu amaçla da, işçi sınıfının ve demokratik güçlerin en geniş kesimlerini sınıf mücadelesi alanından uzaklaştırma çabası içindeydiler. 1 Mayıs 1979'a karşı öne sürülen saldırı tehditleri de, temelde işçi sınıfını bir provokasyona çekmek amacıyla değil, onu mücadeleden

ICAZET MİTINGİNİN MASKESİ NASIL DÜŞER?

Hükümetin verdiği icazetle 1 Mayıs'ı İzmir'e taşıyan kimi çevreler, bu eylemlerini, DİSK'in tutumunun 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanmasını olanaksızlaştırdığı gerekçesiyle savunmuşlar, DİSK Genel Merkezi'nin bazı sendikalarla ilgili ihraç kararlarını da bu iddialarının kanıtı olarak ortaya atmışlardır.

Ne var ki bu gerekçe, sadece yalancının mumunun yanabileceği yatsıya kadar kamuoyunu yanıltmayı amaçlayan "hilelerdi". İzmir'deki miting için Maden-İş'ten Vahap Aydın, Bank-Sen'den Saffet Aktaş ve Ağaç-Sen'den Emrullah Köse ile İGD'den Şükrü ve Halil Özer tarafından daha 9 Mart günü İzmir valiliğine başvurulmuştu. Yani DİSK'in sözü edilen ihraç kararlarından da tam 6 gün önce...

İzmir mitinginin düzenleyicilerinin, 1 Mayıs'ı, DİSK'e karşı bölücü bir çıkışı süslemek için kullanmayı başından kararlaştırdıkları böylece de belgeniyordu.

1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanmasını engelleme girişimlerine yeşil ışık tutular, bu tutumlarını sahte gerekçelerle gizleyebileceklerini belki sanmışlardır. Ne var ki Türkiye'de 1 Mayıs Alanı'nda kutlama kararlılığını gösterecek bilimsel sosyalistler olmadığını sanarak çok aldanmışlardır. Ve foyaları çok geçmeden açığa çıkmıştır.

caydırmak amacıyla ortaya atılmıştır.

Türkiye'de gericiğin bu taktiği, onun görel olarak zayıflığını da simgelemektedir. Gericiğin, işçi sınıfını ve demokratik güçleri mücadeleden caydırmak için sosyal demokrat eğilimli bir hükümeti dayanma çabası, işçi sınıfının ve demokrasi güçlerinin önüne de önemli olanaklar koymaktadır. 1 Mayıs 1979'un İstanbul'da kutlanması için gösterilen kararlılık, işte bu olanakların değerlendirilmesiyle kazanılabilecek kazanımları ortaya koymuştur.

Hiç kuşkusuz her yığın eylemi gibi 1 Mayıs 1979'u da, gericiğin ve burjuvazinin, bir karşı saldırı için amaçlarından sapırma ve mümkün olduğunca kendi hedefleri için kullanmaya çalışması olasılığı vardı. Ama bu olasılık, her yığın eyleminde olabileceğinden asla daha fazla değildi ve buna karşı gerekli önlemler de, işçi sınıfının yığınsal birliğinde, demokratik güçlerin gediksiz dayanışmasında ve kararlılığında gizliydi. 1 Mayıs 1979'da sadece bilimsel sosyalistlerin sonuna kadar gösterebildiği kararlılık bile, gericiğin hesaplarını gözden geçirmek zorunda kalmalarını sağlayabilmiştir.

Buna karşılık, 1 Mayıs 1979'u burjuvazinin sunduğu "savunma araçlarıyla" kutlamaya çalışarak munula "provokasyon" peşine düşenler, işçi sınıfının vazgeçilmez savunma araçlarını yıpratma işlevini gerçekte kendileri üstlenmişlerdir. 1 Mayıs 1979'da gericiğin hiç kuşkusuz aradığı "provokasyon" ortamını hazırlamakta ona yardımcı koşanlar, işçi sınıfının demokratik sınıf ve kitle sendikal örgütü DİSK'in birliğine karşı bayrak açan, demokratik güçlerin dayanışmasında gedikler yaratarak 1 Mayıs'ı 1 Mayıs Alanı'ndan uzaklaştırma girişimlerine yeşil ışık tutan ve işçi sınıfının kararlılığına göğe düşürenler olmuştur.

Ne var ki 1 Mayıs 1979'u, bütün engelleme girişimlerine rağmen 1 Mayıs Alanı'na yürüyerek kutlama kararlılığını gösteren bilimsel sosyalistler, gericiğin hesaplarını daha başından bozmuşlardır. Bilimsel sosyalistlerin kararlılığı, burjuvazinin, işçi sınıfını ve demokratik güçleri mücadele mevzilerinden geriye atma ve daha geniş bir saldırı için güç kazanma planlarının boğunalığını sergilemiştir. 1 Mayıs 1979'da bilimsel sosyalistler, tüm Türkiye işçi sınıfına ve demokrasi güçlerine ait yeni bir kazanımın sahibi olmuşlardır.

Çekoslovakya Sosyalizmin

yeni zaferleri yolunda

Prag'da 1 Mayıs gösterileri

9 Mayıs, Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyetinin ulusal bayramı. Bundan tam 34 yıl önce, 9 Mayıs 1945'de, Çekoslovakya Sovyet ordusu tarafından Alman Nazizminin işgalinden kurtarılmıştı.

1945 Mayıs'ında Çekoslovakya kurtarıldığı zaman, ülkenin gelecekte izleyeceği temel gelişme eğilimleri artık tümüyle belliydi. Öncelikle, artık Birinci Cumhuriyet'in politik yapısını canlandırmanın olanaksız olduğu anlaşılıyordu. Çünkü, bu dönemde ilan edilmiş bulunan demokratik eşitlik, toplumsal eşitsizlikle çözümlenemeyecek çelişiklere sahipti ve ülkenin sürüklediği ulusal felaketin sorumlusu, bu Cumhuriyette yönetimde egemen olan burjuvaziydi.

Çekoslovakya halkı, ülkenin İkinci Dünya Savaşı öncesi Münih anlaşması sonucunda ve faşist işgal yıllarında geçirdiği ağır deneyimler sonucu, geçmişin üzücü olaylarının yitilmesini için, bir toplumsal yeniden kuruluş gereğinin bilincindediydi.

Yeniden kurulan Cumhuriyette, politik durumun özü ve yönetimin karakteri, gerek İkinci Dünya Savaşı öncesinde, gerekse geniş halk yığınlarının Sovyetler Birliği'nin tarihsel rolünü Çekoslovakya'nın ulusal dirilişi için tek şans ve ülkenin gelecekteki bağımsızlık ve egemenliğinin garantisini kabul ettikleri savaş döneminde yavaş yavaş

oluşturmuştu. Çekoslovakya'nın savaş öncesi yirmi yıllık yaşamı, halkın büyük çoğunluğunun politik bilincinin oluşma sürecini hızlandırmıştı. Bu politik bilinçlenme, özellikle Çekoslovakya'nın tek dostunun Sovyetler Birliği olduğunu bir kez daha kanıtlayan Münih Anlaşmasından sonra iyice netleşmişti.

Savaş sırasında, faşist teröre karşı Çekoslovakya ve Sovyetler Birliği halkları arasındaki dostluk ilişkileri sürdü ve gelişti. Çekoslovakya halkı, faşist teröre hiçbir zaman boyun eğmedi ve faşistlere karşı Kurtuluş Savaşını yılmadan sürdürdü. Gerek kendi topraklarında askeri eylemlerle girilerek gerilla savaşı verdimiyle, gerek yeniden kurulan Çekoslovak ordusu ile ortak hareket eden Sovyet ordusuyla yanyana emperyalizme ve faşizme karşı çarpıştı.

1943 yılının Aralık ayında, SSCB Hükümeti, Çekoslovakya Komünist Partisi ve Londra'da bulunan Göçmen Hükümeti arasında yapılmış olan anlaşma esas alınarak suretiyle bir anlaşma imzalandı. Bu anlaşmanın önemi, Çekoslovakya Cumhuriyetinin yasal varlığını ve egemenliğini yeniden kanıtlanmış olmasından ve savaş sonrasında Çekoslovakya'nın güvenliğinin garanti edilmesinden ileri gelyordu. Sovyetler Birliği tarafından Çekoslovakya'ya gösterilen saygı ve güvencelerin önemi 1944 yılında Çekoslovak top-

raklarını kurtarmaya başlamış olan Sovyet ordusunun son taarruzuyla daha da artmıştı. Slovamların faşist boyunduruktan kurtulma ve Çek-Slovak halklarından oluşan Birleşik bir devlet kurma kararlılığını göstermiş olan 1944 yılındaki Slovak Ulusal ayaklanması, gerek Kurtuluş mücadelesi, gerekse Çekoslovak Cumhuriyetinin yeniden kurulması düşüncesi açısından önemli bir faktör oldu.

1945 Nisan'ında Prag ayaklanması patlak vermeden ve muzaffer Sovyet Ordusu 9 Mayıs'ta Başkente girmeden önce, yeni kurulan Çekoslovakya Cumhuriyeti hükümeti, kurtarılmış Çekoslovakya topraklarında, Koşits kentinde kendi programını ilan etti. Çekoslovakya Komünist Partisi'nin çabaları sayesinde programda yeni devletin bazı ilkeleri formüle edildi. Devletin iş yapısına ilişkin anlayışta meydana gelen devrimci değişiklik, kardeş Çek ve Slovak halkları arasındaki ilişkilere tümüyle yeni bir yaklaşımla Koşits programında yansımaları buluyordu. Slovak halkının ulusal eşitliği kabul ediliyor ve Slovak halkının ulusal organlarına egemenlik veriliyordu.

Koşits programının bir başka önemli katkısı da, temel devlet yönetim organları olan ulusal komitelerin kurulmasına ilişkin madde ve eko-

nomi alanında ulusallaştırma ilkesinin ilanıydı.

Mayıs 1945'den ve özellikle de Komünist partisinin zafer kazandığı ve kabinedeki kimi önemli mevkileri ele geçirdiği 1946 seçimlerinden sonraki politik gelişmeler, burjuva siyasal parti temsilcilerinin Koşits programını imzalayarak üzerlerine aldıkları yükümlülükleri tarumak niyetinde olmadıklarını gösterdi. Bu partilere üye bakanlar 1948 Şubat ayında hükümetten ayrılarak bir bunalmı yaratma girişiminde bulundular. Bu, gerici burjuvazinin tarihin tekerleğini geri çevirme denemesinden başka birşey değildi. Ancak Çekoslovak emekçilerinin ezici çoğunluğu Komünist Partisi'nin politikasını destekledi ve 1948 Şubat zaferi, Çekoslovakya'da sosyalist toplumun kurulması için bir temel oldu. Bu, Çekoslovak halkının mutlak desteklediği Komünist Partisi'nin zaferiydi.

Bugün 15 milyondan fazla nüfusa sahip Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti yüksek derecede gelişmiş bir modern sanayiye, büyük ölçekli tarımsal üretime ve yüksek yaşam düzeyine sahip bir devlettir. Çekoslovakya halkı, kendilerini bu günlere getiren devrim kahramanlarını ve her zaman devrim ardında bulduğu Sovyet halkının dayanışmasını unutmadan, güzel yarınlarına doğru yürümektedir.

cadelelerine desteğimiz ana ilkerimizdir. Ayrıca değişik toplumsal sistemlere sahip ülkelerle barış içinde beraber yaşama mücadelemiz sürmektedir."

Konuşmasında, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin Balkan ülkeleriyle ilişkilerine de değinen Jivkov şöyle dedi:

"Belirtmekte yarar görüyorum ki, biz Bulgarlar iyimserizdir. Ancak bölgemizdeki olumlu gelişmeler gerçekten de üzerinde dikkatle durulması gereken gelişmelerdir. Balkan ülkelerinde her geçen gün barış ve detant daha bir güçlenmektedir. Balkanlar artık günümüz Avrupa'sının barış bölgesi olma durumundadır."

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin diğer Balkan ülkeleri ile ilişkilerine de tek tek değinen Jivkov, ülkesinin Türkiye ve Yunanistan ile ilişkilerinin de güçlenmekte olduğunu, ülkeler arasında teknik ve kültürel anlaşmaların yeni ve önemli boyutlar kazandığını belirtti. Gerek liderler düzeyinde, gerekse heyetler düzeyinde sürdürülen görüşmeler sonucunda Bulgaristan-Türkiye ilişkilerinin başarılı bir şekilde geliştiğini belirten Jivkov, Bulgaristan'la Türkiye arasında yapılan yeni yatırımların anlaşmalarından söz etti.

Konuşmasında, Bulgaristan'ın diğer ülkelerle ilişkilerine de değinen Todur Jivkov sözlerini şöyle tamamladı:

"Ne yapıyorsa ülkemiz için, halkımız için, sosyalizmin zaferi için, Balkanlar'da, Avrupa'da ve Dünya'da barış mücadelesinin başkanı için yapıyoruz."

GENEL YAYIN
YÖNETMENİMİZ
ZEKİ KILIÇ
ÇEKOSLOVAKYA'DAN DÖNDÜ

Davetli olarak Çekoslovakya'da bulunan Dergimizin Genel Yayın Yönetmeni Zeki Kılıç Türkiye'ye döndü.

Çekoslovakya'da bulunduğu sırada davetli olarak 1 Mayıs gösterilerini de izleyen Kılıç geçtiğimiz hafta içinde yurda döndü.

5 kıtadan haberler

SBKP: "PARTİMİZ VE SOVYET DEVLETİ SOSYALİZM VE BARIŞ İÇİN GENİŞ OLANAKLAR YARATTI"

SBKP Merkez Komitesi 6 Mayıs günü "İdeolojik, politik-egitici çalışmaların daha da iyileştirilmesi, konulu bir kararname yayınladı. Kararnamede "SBKP, emekçilerin komünist eğitiminin, komünizm mücadelesinde önemli bir cephe olarak ele alıyor" denildi. SBKP Merkez Komitesi, SSCB'de gelişmiş sosyalist toplumun kurulmasının, ülkenin maddi ve manevi gücünün büyük ölçüde artmasının, SBKP ve Sovyet devletinin barış ve uluslararası işbirliği, halkların özgürlüğü ve bağımsızlığı uğrunda mücadelede kazandığı başarıların SBKP'nin bağımsızlığı uğrunda mücadelede kazandığı başarıların, partinin insanların komünist bilincinin oluşması alanındaki amaçlarının gerçekleştirilmesi için geniş olanaklar yarattığını belirtti.

SSCB - KONGO İLİŞKİLERİ GELİŞİYOR

SSCB ile Kongo Halk Cumhuriyeti arasındaki dostluk ilişkilerinin, tüm alanlarda tam hak eşitliği, egemenliğe saygı ve birbirinin işlerine karışmama ilkelere çerçevesinde başarıyla geliştiği bildirildi. Kongo Emek Partisi M.K. politbüro üyesi, KEP M.K. Uluslararası şube başkanı, Dışişleri ve İşbirliği Bakanı Pyer Nze başkanlığında bir KHC heyetinin 3 - 7 Mayıs tarihlerinde SSCB'ne yaptıkları ziyaretten sonra yayınladıkları ortak bildiri, SSCB ile KHC'nin birçok önemli uluslararası konuda ortak tutum aldıkları da vurgulandı.

AVUSTURYA'DAKİ SEÇİMLERDE GERİCİ HALK PARTİSİ YENİLGIYE UGRADI

Avusturya'da yapılan seçimlerde Başbakan Bruno Kreisky'nin önderliğindeki Sosyalist Partisi tek başına iktidarı kazandı. Yumuşamaya karşı ve soğuk savaş yanlısı olarak bilinen gerici Avusturya Halk Partisi seçimlerden büyük bir yenilgiye çıktı. Avusturya'daki bu seçim sonuçları, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerde olumlu karşılıandı. Bu arada Avusturya Komünist Partisi (KPO) nün de seçim kampanyası sırasında özellikle gerici Halk Partisi'ne karşı çalıştığı ve bu partinin yenilgisinde katkısı olduğu bildirildi.

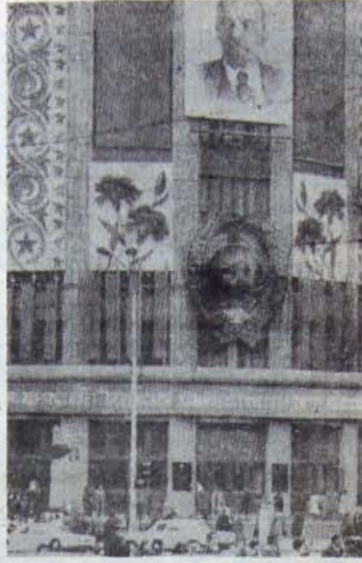
Jivkov:

Balkanlar bir barış bölgesi olacaktır

Madrid'de polis bir Komünist Gençlik üyesini katletti.

Moskova'da 1 Mayıs

Dünyada 1 Mayıs 1979

Emperyalizme karşı omuz omuza

İşçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs, bu yıl da dünyanın dört bir köşesinde kutlandı. İşçi sınıfı 1979 1 Mayıs'ında Sosyalist ülkelerde, iktidar olduğu ülkelerde, işçi sınıfı iktidarının kazanımlarını kutladı. Tüm dünya işçi sınıfları ile dayanışmasını bir kez daha dile getirdi. İşçi sınıfının iktidar için mücadele ettiği ülkelerde 1 Mayıs, işçi sınıfının, politik, ekonomik hak taleplerinin gerçekleştirilmesi için mücadelesinde kararlılığının bir simgesi oldu. Türkiye'de olduğu gibi 1 Mayıs bazı ülkelerde yasaklanmak istendi: Şili'de, Yunanistan'da, Mısır'da, Uruguay, Paraguay gibi Latin Amerika diktatörlüklerinde ırkçı Güney Afrika'da olduğu gibi, işçi sınıfı tüm engellere karşı kutlandı. TRT, bu yıl birlik, mücadele ve dayanışma gününü geçen yılların tersine dünya'da 1 Mayıs'ın kutlanmasından hiç söz etmemişti. Halbuki tüm dünya Radyo ve TV'leri kutlamaları, bu arada

Türkiye'de, İstanbul'da 1 Mayıs kutlamasını anında duyuruyordular.

KIZIL MEYDANDA YÜZBINLER

Moskova'da, Kızıl Meydan'da düzenlenen büyük geçit törenini aralarında Devlet ve SBKP Başkanı Brejnev'in de bulunduğu sayıları yüzbinlere sığmayan emekçi izledi. İki saatte fazla süren geçit töreniyle, bardaktan boşanırca yağın yağmura rağmen işçi sınıfı iktidarının kazanımları coşkuyla kutlandı. Törenlerde, aralarında Amerikan Komünist Partisi üyesi Anjela Davis ve Küba Kadınlar Federasyonu Başkanı Vilma Espin'in de bulunduğu 6 yabancı militana 1977-78 Uluslararası Lenin Ödülü verildi.

İngiltere'de 1 Mayıs bu yıl ilk defa resmen kutlandı. Yirmi beş yıldan bu yana 1 Mayıs'ın ilk defa kutlandığı bir başka yer de İran'dı. İşçi Sendikaları ve işsizler komitelerinin oluşturduğu kolektifin çağrısıyla

İran işçi sınıfı Tahran sokaklarında 1 Mayıs'ı kutladı. Tahran'da, Humeyni taraftarı oldukları söylenen grublarda bir başka gösteri yürüyüşü düzenlediler.

Japonya'da çeşitli yerlerde düzenlenen gösterilere toplam 1,6 milyon kişi katıldı. Tokyo'daki 400 bin kişilik merkezi gösteride işçi sınıfının acil ekonomik hak taleplerini belirleyen bir deklarasyon okundu.

1 MAYIS'TA OLAY ÇIKARANLAR KİMLER

Şili'de Faşist Pinochet'in polisleri 1 Mayıs'ı kutlayan işçilere ateş açtılar. Yüzlerce işçi tutuklandı. İspanya'da işçi komiteleri ve UGT sendikalarının ortak çağrısı ile 1 Mayıs görkemli bir biçimde kutlandı. Gösteri yürüyüşüne Faşistler saldırmaya yeltendiler. Elleri dolu gamalı haç bulunan bir grubun saldırısı sonucu Komünist Gençlik üyesi Andres Fernandez öldürüldü. İşçiler faşistlerin provokasyonuna gösterilerini kararlı bir biçimde sürdürerek cevap verdiler.

Fransa'da da 1 Mayıs sendikalarının ortak çağrısıyla düzenlenen çok kalabalık sayıda katılımanın gerçekleştiği Paris'te bir yürüyüşle kutlandı. Yürüyüşün sonunda bazı faşist ve Lumpen unsurlar yağma ve tahribata kalkışarak işçi sınıfının görkemli gösterisine göğe düşürmeye yeltendiler, ancak çok kısa bir süre de tetricit edildiler.

1 Mayıs Kıbrıs'ta Türk kesiminde ilerici örgütler tarafından düzenlenen bir gösteri ile kutlandı. "Bütün halklar kardeşler, Bağımsız Kıbrıs, Kahrolsun Faşizm" sloganları işçi sınıfının bu mücadele gününde Kıbrıs'ta Türk emekçilerinin ortak sloganları oldu.

MAO'CU "SAVURGANLIK"

Ve daha nice ülkelerde, 1 Mayıs işçi sınıfı tarafından coşkuyla, kararlılıkla, her hal ve şartta kutlandı. Çin'de ise Mao'culuk işçi sınıfının bu birlik, dayanışma, mücadele gününü "Savurganlık ya son" gerekçeyle kutlamaktan vaz geçti. Mao'culuğun yönetimi işçi sınıfının bayramında yabancı konuklara Pekin Operası'nda düzenlediği bir kültür gecesiyle, 1 Mayıs'ı kutlanmış sayarak gerçek yüzünü bir kere daha sergiledi.

S ekiz Mayıs günü, Hitler Faşizminin Almanya'da kesin olarak yenilgiye uğratılmasının 34. yıldönümü kutlanmıştır. 6 yıl süren ve 50 milyonu aşkın ölüye, yüz milyonlarca yaralıya mal olan İkinci Dünya Savaşı sonunda dünyanın anti-nazi güçleri 8 Mayıs günü büyük bir zaferle Alman emperyalizminin insanlığa büyük kayıplara mal olan iktidarı son darbeyi vurmuşlardır. O tarihten bu yana, 8 Mayıs günü tüm Avrupa ülkelerinde bir zafer günü olarak kutlanılmaktadır. Kutlana gelmişti, diyoruz, çünkü bundan dört yıl önce, 1975 Mayıs'ında Federal Almanya ve Batı Berlin'in yöneticileri bu günü bir kutlama günü olmaktan çıkardılar. Gerekçe de, "bir halkın yenilgisinin kutlama günü olamayacağı" yolunda idi.

Böylece Federal Almanya ve Batı Berlin'in yöneticileri, Nazi Emperyalizminin yenilgisiyle Alman halkını özdeşleştirmişler, Hitler Faşizmine karşı kazanılan zaferin, aslında Alman halkının da zaferi olduğu gerçeğini gözden çıkarmaya çalışmışlardır. Oysa ki, Alman antifaşistleri ve ilericiileri, Almanya'da tam 12 yıl süren Faşist diktatörlüğe karşı bir an bile yılmadan mücadelelerini sürdürmüşler, zaferin kazanılmasına katkıda bulunmuşlardır. Alman işçi ve emekçilerinin devleti olarak kurulan Alman Demokratik Cumhuriyetinin ortaya çıkışı bunun kanıtı idi.

B atı Alman Emperyalizminin suçları bu kadarla da bitmemektedir. Hitler Faşizminin yıkılışının 30. yılında, bu yıkılışın bir bayram günü olmaktan çıkarılmasından dört yıl sonra, bugün yine Federal Almanya'da gündemde olan önemli bir sorun vardır. Bu, savaş suçlusu Nazilerin suçlarını, 1979 yılı sonundan itibaren "zaman aşımına" uğratılmasını öngören kampanyanın, gittikçe yoğunlaştırılması, Federal Almanya'nın Sosyal Demokrat yöneticilerinin bu kampanyaya karşı hiçbir aktif tutum almamalarıdır.

8 Mayıs ve Federal Almanya

Batı Berlin'de Spandau cezaevinde cesazını çekmekte olan Hitler'in sağ kolu Rudolf Hess'in serbest bırakılması için uzun süredir devam ettirilen kampanya, Sovyetler Birliği'nin kararlı direnişi ile bir sonuca ulaşamamıştır. Ancak, bu kez önerilen, bundan da öte bir insanlık suçudur. Savaş sonu Güney Amerika'ya kaçan, ya da bir yerlerde gizlenen Nazi katillerinin bağışlanması, Almanya'ya dönülmeleri, insanlar arasında, katlettiklerinin yakınları arasında "normal yurttaşlar" gibi dolaşabilmeleri, her türlü hakka sahip olmaları istenmektedir.

N e var ki, nazi kalıntılarının ve gericiiliğin bu kampanyası da yine Avrupa çapında bir tepki uyandırmış, antifaşistlerin kararlı direnişlerinin oluşturduğu duvara çarpmıştır. Nazi suçlarının zaman aşımına uğratılmaması konusundaki kampanya gittikçe daha büyük boyutlar alarak sürdürülmektedir. Bu kampanyaya, Avrupa'da Hitler faşizmine karşı mücadele vermiş antifaşist savaşçılardan, bugünün genç antifaşistlerine kadar tüm ilericiiler katılmaktadır.

Bu arada vurgulamak istediğimiz, Federal Alman yöneticilerinin tutumudur. Federal Almanya'da aldıkları gerici önlemlerle, özellikle ilericiilere-demokratlara-sosyalistlere karşı uyguladıkları yasa dışı baskılarla bu keyfi bir polis devleti haline getirenler, bu insanlık düşmanlarının bağışlanması için açılan kampanyaya karşı sessizdirler. Oysaki Birleşmiş Milletler'in bu konuda aldığı karar açıktır: "Savaş suçları ve insanlığa karşı işlenen suçlar bağışlanamaz" demektir bu kararda. Bu yılın 8 Mayıs'ı da, bu karara antifaşistlerin daha kararlı biçimde sahip çıktıkları bir gün olarak kutlanmıştır. 8 Mayıs bütün dünya Antifaşistlerinin bayramıdır ve Batı Alman Nazi kalıntıları'nın tüm çabalarına karşın bu bayramı ortadan kaldırmak, bu bayram öncesinde insanlığın en korkunç yığın katliamlarını gerçekleştiren faşistlerden hesap sorulmasını önlemek mümkün olmayacaktır.

• coşkun kartal

Münih'te "Vietnam ile dayanışma" toplantısı yapıldı

Çinli saldırıların geçtiğimiz Mart ayında Vietnam'a karşı giriştiği iğrenç saldırının tepkileri sürerken, dünyanın çeşitli ülkelerinde Vietnam'la dayanışma toplantıları düzenlenmektedir. Bunlardan biri de, geçtiğimiz haftalarda Federal Almanya'nın Münih kentinde yapılmıştır. Alman Komünist Partisi (Spartakist) ile Spartakist Birliği tarafından düzenlenen dayanışma toplantısına büyük bir topluluk katıldı.

Toplantıda bir Vietnamlı öğrenci, Vietnam'ın sosyo-ekonomik durumu hakkında bilgi veren bir konuşma yaptı. Vietnamlı genç, konuşmasında Vietnam halkının 40 yıl süren bağımsızlık mücadelesi ile Sosyalizmin kurulmasında halk yığınlarının bilinçli katkılarını ve başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerin kardeş dayanışmasını anlattı. Mao'cu Çin yönetiminin saldırı ve provokasyonları da sergileyen Vietnam'ın gencin konuşmasından sonra Alman Komünist Partisi adına bir konuşma yapıldı. Bu konuşmada DKP'nin Antikomünist ve Antisovyetizmin her türüne karşı savdığı, proleter enternasyonalizminin yılmaz savunucusu olduğu vurgulandı.

Toplantıda Vietnamlı öğrencilerden oluşan pandomim tiyatro kolunu Vietnam'da USA Emperyalizmine karşı verilen savaşı içeren bir oyunu başarıyla sahneye koydular. Toplantı, işçi marşları ve folklor gösterileriyle sürdü.

Dinleyiciler hep bir ağızdan coşkuyla "Vietnam ile dayanışma" ve "Proleter Enternasyonalizmini yüksek tutalım" sloganlarını söylediler.

Geceye katılan Türkiyeli ve diğer ülkelerden yabancı işçi ve öğrenciler de Vietnam ile dayanışmalarını dile getirdiler.

Yasalar, yasaklar ve radyolar

GÜNEY GÖNENÇ

Bugün ülkemizde yasalara aykırı olarak çalışan birçok radyo istasyonu var. Bu istasyonların gelişimlerini özetlemeden önce bu alan-
daki yasal duruma bir göz atalım. Bilindiği gibi radyo dalgalarıyla iletişim iki ana türe ayrılıyor:

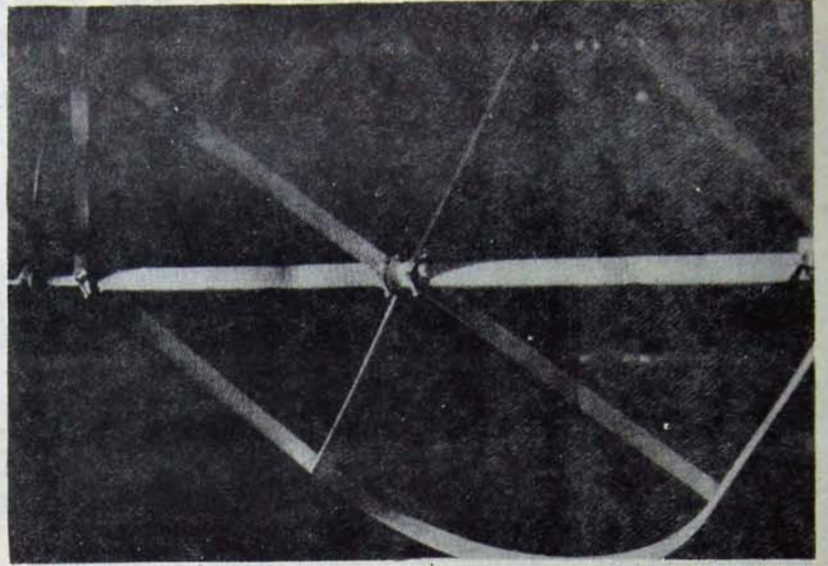
a) "Telsiz iletişimi" olarak anılan ve amacı iki nokta arasında bilgi alışverişi olan iletişim türü. Bu türe gemi telsizleri, asker ve polis telsizleri, elde taşınan telsizler, bütün dünyada serbest olduğu halde Türkiye'de yasaklanmış olan amatör radyoculuk girer. Bu türdeki donanımlara telsiz telgraf, telsiz telefon ya da kısaca telsiz deniyor.

b) "Radyoyayın" olarak anılan ve amacı birçok kişiye birdenseslenmek olan kitle iletişim yöntemi. Bu türe televizyon yayınlarını da katabiliriz. Bu türdeki donanımlara radyo vericisi, radyoyayın vericisi ya da kısaca radyo deniyor; yasalarımızda bunlar "radyo istasyonu", "radyodifüzyon tesisi", "televizyon tesisi" adlarıyla anılıyor.

YASALAR NE DİYOR?

Ülkemizde bu alanda ilk yasal düzenleme 1937'de çıkarılan ve günümüzde de yürürlükte olan 3222 sayılı Telsiz Yasası. Bu yasa yukarıda belirttiğimiz iki ayrı iletişim türü arasında belirgin bir ayrım gözetmemiş, "elektromanyetik dalgalar vasıtasıyla her nevi resim, işaret ve sesleri vermeğe ve almağa yarayan bilim-
mum telsiz tesisatı ve işletilmesi hükümetin inhisarı altındadır" hükmünü koymuştur. Yasanın 2. maddesinde lise, yüksek okul ve üniversitelerde ders gereği yapılacak "telsiz tesisatı ve nesriyatı"ndan söz edilmektedir. Sonra-
dan birkaç kez değiştirilen 5. maddenin şimdi yürürlükte olan biçiminde ise "verici telsiz tesisatı" kurmak için, a) gerekli hallerde resmi kurumlara, b) petrol yasa-
sı uyarınca petrol işlemleri yapanlara, c) yabancı devletlerin elçiliklerine Bakanlar Kurulu kararıyla ruhsat verilebileceği belirtilmektedir. Yasada anılan bütün bu durumlardan telsiz iletişiminin kastedildiği anlaşıl-
maktadır.

1961 Anayasa'sınının 121. maddesi "Radyo ve televizyon istasyonlarının idaresi özerk kamu tüzel kişiliği halinde kanunla düzenlenir" hükmünü getirmiştir. Bu hüküm 1971 Anayasa'sında "Radyo ve televizyon istasyonları ancak devlet eliyle kurulur ve idareleri tarafız bir kamu tüzel kişiliği halinde kanunla düzenlenir" biçimini almıştır. 1964 yılında yürürlüğe giren TRT Yasası'nın 35. maddesinde ise "3222 sayılı Telsiz Kanunu ile ek ve değişikliklerinde gösterilen elektromanyetik dalgalar vasıtasıyla ses, işaret ve resim vermeye yarayan tesislerden radyodifüzyon ve televizyon niteliğinde olanların kurulması ve işletilmesi hakkı yalnız Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu'na aittir" hükmü yer almıştır. Bu maddeyle yukarıda belirttiğimiz iki iletişim türü açıkça birbirinden ayrılmakta, radyo ve televizyon yayınları TRT tekeline verilmektedir. De-

Antenler himin için çağıyor!

mek ki TRT dışında özel ya da kamusal hiçbir kuruluş ve kişi radyo (ve televizyon) istasyonu kuramaz ve işletemez.

YASAYA AYKIRI UYGULAMALAR

Durum böyleyken ülkemizde yasalara aykırı olarak radyo istasyonları kurulagelmıştır. İlk yasadışı istasyonları Amerika Birleşik Devletleri 1954'de kurmuştur. Bu istasyonlar Çiğli (İzmir), İncirlik (Adana), Karamürsel, Samsun, Trabzon ve Sinop'ta kurulmuşlardı. Sonradan bunların sayısı 3'e indi: İncirlik, Pirinçlik (Diyarbakır) ve Karamürsel. Dünyadaki radyo istasyonlarının hemen tümünü listeleyen World Radio - TV Handbook adlı kitapta bu radyoların yönetim merkezini "Armed Forces Radio and Television Service, Tuslog, det. 124, APO, New York, ABD" olduğu belirtilmektedir.

1954 yılında kurulan bir başka radyo da Ankara Polis Radyosu'dur. Telsiz Yasasına uygunluğu tartışmalı olan bu radyo da (öteki benzer radyolar gibi) 1964'te TRT Yasası'nın kabulünden sonra kesinlikle yasadışı nitelik kazanmıştır. Sonradan bu radyo yayın saatlerini arttırmış, güçlü kısa dalga ve çok kısa dalga istasyonları kurmuş, Ankara'ya ek olarak İstanbul ve İzmir'de de yayına girmiştir. Yayın süresinin büyük bölümü müziğe ayrılan Polis Radyosu'nun söz yayınları genellikle kayıp ilanları ve trafik konularındadır; zaman zaman, kendi deyimiyle "bu yayınlara ek olarak yer yer müzik programları arasında milliyetçi duyguları kuvvetlendirmesi amacıyla" yayınlar yapıldığı da olmaktadır.

Yasadışı radyolar kervanına 1960'da Mamak Ordu Radyosu, 1961'de Meteorolojinin Sesi Radyosu katıldı. 1964'te TRT Yasası yürürlüğe girdi. Yukarıda andığımız 35. maddenin kesin hükmüne rağmen mevcut yasadışı radyolar kapatılmak şöyle dursun, yenilerinin kurulması sürdürüldü. 1965'te İstanbul ve İzmir Polis Radyoları, 1966'da Ahlatlıbel'de Havaçılarının Sesi Radyosu çalışmaya başladı. Ankara'da yayına geçen çok kısa dalga Polis Radyosu ise, yayında kullanılan plaklar da dahil olmak üzere tüm donanımları Amerika Birleşik Devletleri'nin hediyesidir.

1967'de "Ereğli Kömür İşletmeleri Eğitim Radyosu" adıyla bir başka yasadışı radyonun yayına başlaması çeşitli tartışmalara

ra yol açtı. Bu radyonun siyasal içerikli yayınlar yaptığı bile söylenmekteydi. Adana'nın Kozan ilçesinde kurulan ve bölgede "Azminin Radyosu" adıyla bilinen radyonun çalışmaya başladığı 1974'de öğrenildi. Sabahın erken saatlerinden gece 23.00'e kadar yayın yapan bu radyoda "Başbuğ'un en sevdiği şarkılar ve MHP marşları çalınmakta, Cuma günleri camiden naklen vaaz yayını yapılmakta, seks konuları ele alınmakta" idi (Semih Tuğrul, Türkiye'de TV ve Radyo Olayları, İst. 1975).

İşin bir başka ilginç yanı da şudur: CHP'nin "Ak Günlere" adlı 1973 Seçim Bildirgesi'nde "TRT dışında Anayasa'ya aykırı olarak kurulan bütün radyo istasyonları TRT'nin yönetimi ve denetimi altına alınacaktır" (s.192), "TRT dışında Anayasa'ya aykırı olarak yayın yapan ve her türlü zevk, sanat ve kültür denetiminden uzak bulunan tüm radyo istasyonları TRT'ye bağlanacaktır" (s. 159) denmektedir. Bu vaadi uygulama alanına koymak için olsa gerek, 1974'te TRT'nin ırk ve tereddütlü bir girişimi görüldü. Yalnız yasadışı olmakla kalmayıp, yoz müzik yayınlarıyla TRT'nin zaten tutarız ve yanlış kültür ilkelerini de altüst eden polis ve meteoroloji radyolarını hiç olmazsa yayınları açısından denetim altına alma konusundaki bu girişimi 30.9.1974 günlü Cumhuriyet'ten izleyelim: "TRT Genel Müdür Program Yardımcısı Hıfzı Topuz geçen hafta polis ve meteoroloji radyoları yetkilileri ile bir toplantı yapıp TRT'nin kontrolü altına girmeleri gereğini açıkladı. Meteoroloji Radyosu müdürü daha kontrol sözünü duyar duymaz "Merak etmeyin biz o işi yaptık. Çalışan bütün elemanlarımızın MIT'ten raporu var." dedi. Topuz söz konusu kontrolün kişiler değil, yayınlara ilgili olduğunu uzun uzun anlattı. Türkiye'de radyo ile yayın hakkı kanunla TRT'ye verilmiştir... Bu iki radyonun müzik yayınları ise eleştiri konusu oluyor... Polis Radyosu müdürü dolmuş müziğini mecburen yayınladıklarını, çünkü bu yayında olmasa halkın bu tür müzik dinlemek için Demirperde gerisi radyolarını açacağını anlattı... Örneğin Budapeşte Radyosu'nun Türkçe yayınlarına gönderilen mektup sayısı ayda 20 bini bulmuştu... Topuz 'izin radyolarınıza daha fazla tolerans gösterileceği muhakkaktır, ama asgari bir denetim içine girmeniz gerek' dedi." İste bu da "TRT dışındaki tüm radyo istasyonları TRT'ye bağlanacaktır" la başlayan 'izin radyolarınıza daha fazla tolerans gösterilecektir' le biten bir ciddiyet öyküsü. Tolerans halen

fazlasıyla gösterilmeye devam ediliyor. Bu yazının konusuna ilgili değil ama şunu da belirtelim: Kısa dalga Türkiye'nin Sesi Radyosu da - Polis Radyosu müdürünün açıkladığı gerekçeyle olsa gerek - birkaç yıldır dolmuş müziği yayınlamakta.

AMATÖR RADYOCULUK

Bir yandan yasalara keskince aykırı radyo istasyonları yayınlamaları abalibildiğince sürdürürken öte yandan dünyanın bütün ülkelerinde serbest olan radyo amatörlüğü Türkiye'de halen yasaktır. Bu yasağın kaynağı 1937 tarihli Telsiz Yasası'dır. Üçüncü Beş Yıllık Plan'da ülkede elektronik sanayiinin gelişmesini amaçlayan nedenler arasında amatör radyoculuğun yasaklanması olman sayılmakta, bu konuda şöyle denmektedir: "Amatör radyoculuğun dünya ülkeleri tarafından elektronik sanayiine, eğitime, hizmet sektörlerine, harp gücüne katkı kabul edilmiştir. Her iki blok ülkelerinde de bu tip faaliyetlere kontrollü olarak izin verilmektedir. Türkiye, bugün amatör radyoculuk faaliyetini yasaklamış çok az sayıda ülkeden biridir" (s. 529). "3222 Sayılı Telsiz Kanunu, amatör radyoculuğun gelişmesini imkan sağlayacak ve günün gereklilerini yanıtacak biçimde değiştirilecektir" (s. 535). CHP Programı'nın 166. sayfasında da aynı ilkeye yer verildiği gibi, Ecevit hükümetinin programı da aynı ilkeyi içermektedir. Bu konuda bir soru üzerine Ecevit Partisinin programındaki ilkeyi hatırlattıktan sonra şöyle demiştir: "Şimdiye kadar, bizim görüşümüze göre, çağdışı bir ulusal güvenlik anlayışıyla amatör telsizciliğe izin vermeden kaçınılmıştır. Oysa asıl o yüzden ulusal güvenliğimiz aksamaktadır... Biz bu eksikliği gidermiş olacağız" (Hürriyet, 31 Mayıs 1977). Bunları CHP'nin - hele özgürlükleri tanımaya ilişkin bir konuda - sözünü tutacağına inanma safdilliliğiyle belirtiyoruz elbet; yalnızca apaçık bir çelişkiye parmak basmak istiyorum, o kadar.

Sonuç olarak sunları talep etmek hakkımızdır:

1. Tüm yasadışı radyolar derhal kapatılmalı, bunları işletenler hakkında yasal işlemlere girişilmelidir.
2. Bugün tüm dünyada habereleşme özgürlüğünün bir parçası olarak kazanılmış bir hak olan radyo amatörüğünü yasaklayan çağdışı yasa değiştirilmeli, radyo amatörüğü serbest bırakılmalıdır.

sanat kısa kısa

- Yeni sezon dolayısı ile bir çok tiyatro turnelere başladı. Kentler'in ardından Dostlar Tiyatrosu da Ankara'ya gelirken, Ankara Sanat Tiyatrosu da Anadolu turnesine çıktı. Ankara Sanat Tiyatrosu yaz boyunca sürecek turnesinde Brecht'in "Tak-Tık" ya da "Yuvarlak kafalar, Sivri kafalar" adlı eseri ile Uğur Mumcu'nun yazdığı "Parasız Yatılı" adlı oyunu sergileyecek.

- Devlet Tiyatrosu turneler sistemini oldukça geliştirdi. Şimdiki değin yalnızca sahneleri bulunan kentlere turneler yapan Devlet Tiyatroları şimdi tüm oyunları ile 67 kenti de dolayıyor. İlk olarak Sultan Gelin Doğru Anadolu'daki tüm kentlere gidiyor.

- Ankara Sanatseverler Derneği'nde, Devlet Tiyatrolarında oynanan "Söz Veriyorum" adlı oyunun tartışması yapılacak. Ünal Proglu'nun yönettiği tartışmaya katılacak sanatçılar ise şu kişiler: Işık Yeneru, Ejder Akışık ve Ayşegül Yüksel.

- 16 Mayıs Çarşamba günü Sanatsevenler Derneği'nde saat 21.00'de Modern Folk Üçlüsü bir konser verecek. Konserlere yeni başlayan dernek daha önce daha çok klasik konserlere yer veriyordu ve bu gösterilere genellikle tek kişi katılıyordu.

Dünden bugüne doğru gözlemler

Şukran Kurdakul

Toplumbilimciler, daha 1923'lerden itibaren okumuş orta tabakanın, tarımsal kesimin ekonomide belirleyici ögesi olan büyük toprak sahipleriyle, dış kapitalin Türkiye ajanı niteliğindeki ticaret burjuvazisine yattığında birleşmişlerdir.

Kökü, II. Meşrutiyet dönemlerine dayanan ikili-tüçlü bir oyunun sonucuydu bu.

Palazlanmaya başladığı şirketleşme teraneleri tutturmasıyle de kanıtlanan burjuvazinin tezgahtadığı.

Liberal gösterip faşizm varmak.

Bu nedenle oyunun içinde irkçılık vardı..

Sonradan CHP'nin akıl ve

eylem kadrosuna da eşi kay-

nağı olan Ziya Gökalp, Yusuf

Akçura, Ahmet Ağaolu gibi

Türkçileri, kuralcı islâmcılar

adına Babanzade Ahmet

Naim Bey 1913'lerde "Kâbe"

yolu yerine "Turan Yolu"nu

gösterdikleri için "çifte me-

kure" yaratmakla, yani böl-

mekle suçluyordu.

1923'ten sonra, CHP'de

devletle bütünleşen asker-sivil

orta tabaka iktidarın Meclis'

te temsil eden dört milletveki-

linden üçü dolaylı ya da do-

laysız yoldan üretim araçları-

na sahip olurken, ideolog kad-

rosu, faşizmin bilinen ögele-

lerinden birini geliştirmeyi ba-

şardı.

Üstün insan kuramını.

"Topladı avucunda yıldırı-

mı, şişegi

Yoktan var ediyordu TAN-

RI gibi herşeyi?" (Yusuf Ziya

Ortaç)

"Bir güneş gibi yalnız

Sensin ülkü TANRIMIZ

Ey Türklüğün bütünü."

(Kemalettin Kâmi)

"Daha dün ummak bile

çoktu bu kadarını

Nasıl geçti çocuklar asır-

larca o zaman?

Daha dün ummak bile zor-

ken bu kadarını

Onu hakikatı yaptı TAN-

RI eşi bir insan" (Yaşar Nabi

Nayır)

Üstün insan kuramı bu dü-

zeyeye geldikçe, devlet elyle

palazlanmaya başlayan burju-

vazi bu kez, Peygamber adını

selavet getirenler anan Meh-

met Akif gibi çağdaş islâmcı-

larla gelişti.

Elbette, bilimsel sosyaliz-

me inanan düşün adamlarıyla

hem çelişti, hem savaşım or-

tamına geçti.

Daha 1923'lerde -1926'

lardan sonra kendisini tama-

mın eğitilime (pedagoji) veren

Sadrettin Celal "Faşizm

Nedir?" (Aydınlık, sayı 18,

ekim 1923) adlı yazısında fa-

şizmi şöyle tanımlar:

"Faşizm proleterya sınıfı-

na karşı burjuvazinin hususi

bir şekilde taarruz ve hücu-

mudur."

O geçiş evresinin bilimsel

sosyalistleri, iki yıl sonra 1

Mayıs 1925'te, bu hususi hü-

cuma uğradılar. Yayınladık-

ları bildiri nedeniyle 7,10 ve

15 yıllık kürek mahkumiyet-

leri.

CHP kumayı artık işçi sı-

nının sayısal olarak arttıkça nitelik değişiminin kaçınıl- maz olduğunu öğrenmeye başlamıştı.

Belki, Ahmet Ağaolu'nun faşizme yaklaşıklarını yazdığı (Devlet ve Fert, 1933)

KADRO'culardan öğrendi..

Belki İktihatçıların ünlü Mali-

ye Nazırı Mehmet Cavit Beyin

İktisat İlimi kitabını çalışıp

Mülkiye Mektebi'nde libera-

lizm tahsil edenlerden.

Nolursa olsun CHP, 1936'

lara gelindiğinde İtalyan Ceza

Yasasının ünlü maddelerini

çevirtip ceza yasamıza 141-

142 sayılarda eklediği dönem-

de en azından şunu biliyoruz.

- Bu maddeler gelişmekte

olan işçi sınıfının örgütlenme-

sine karşı "devlet terörü"ne

başvurmanın yasal yoludur.

1937'lerde Lütfi Erişçi

şöyle yazıyor.

"Emperyalizmin en şoven,

en gerici hali olan faşizm, bir

memleketi kurma ve koruma

yolu değil, kapitalistler hesa-

bına iç ve dış istihlal saha ve

unsurlarını organize etmeğe

çalışan bir politikadır. Biz bu-

günün gençleri nasıl tarihi za-

ruzetlerle anti-emperyalist is-

sek, öylece anti-faşistiz." (Ye-

ni Adam, 28 Ekim 1937)

Lütfi Erişçi, II. Dünya Sava-

şası döneminde CHP sıkıyö-

netiminin yıllarca İstanbul di-

şında sürgün tuttuğu genç ya-

zarlardan biridir.

Ahmet Kutsi Tecer de,

1941'lerde şöyle yazıyor:

"Millî Şef demek, millî ha-

yatımızın uyanık başı demektir.

O maddi ve manevi cephe-

leriyle millî hayat bir bütün

olarak yalnız temsil etmez,

GÜDER ve YEDER." (Ülkü

Dergisi, Yeni dizi, sayı: 3,

1 Ekim 1941).

Ahmet Kutsi Tecer de ya-

şamının CHP müfettişi, yüksek

okullarda öğretmenlik, millet-

vekil olarak geçiren şairler-

den biridir.

Tarih bize hangi öğeleriyle

ışık tutar.

Sınıf savaşımının her aşa-

masında doğru eylemi bulma-

ya yardımcı öğeleriyle.

Ustalık bu savaşımın en ö-

nemli aşamalarında eski-yeni

bilgisini beceriyle yaparak

güncel doğruyu bulmaktır.

Bilimsel sosyalistler ülke-

mizde elli yıldır genel doğru-

ları göstermenin hem ustası,

hem savaşçısıdır.

Müntekim (Ökmen) ağa-

bey 1937'lerde bakın kurk yıl

sonrasını nasıl görüyor:

"Doğacak bir harp hu-

günkü Avrupa'nın bütün siya-

si kudretini elinde tutan kapitalist hakimiyetin, bir daha kendini toparlayamayacak şekilde zâfa uğramasından gayri bir netice vermeyecektir. Cephe kim kazanırsa kazansın, hakikatte zafer mutlak ve mutlak Marksizmin olacaktır?" (Yeni Adam, sayı 198, 14 ekim 1937)

Müntekim ağabey, Türkiye Sosyalist Emekçi Köylü Partisi (1946) nin merkez yürütme kurulu üyesi olduğu için Recep Peker sıkıyönetimin 141. maddesiyle mahkum ettiği partizanlardan biridir.

Ülkemizin kapitalistleşme sürecinde dışa bağımlılık geleneği, tefeci sermayenin daha XVII. yüzyıllardan bu yana atmaya başladığı kazanın sonucudur.

Bunu biliyoruz.

Türkiye'de CHP gibi bir deneyim ve oyunbozanlık ocağının iktidarda olun-olmasının ulusal burjuvazi adına sınıf savaşımını durdurmak birincil görevidir. Bu uğurda Ziya Gökalp'lerin "Millî Hars" deyimlerini günümüz diline çevirip "Ulusal Kültür" felsefesiyle aydın tavlama çıkarmak, beslemek, işlevden düşürmek ikincil görevidir.

Bunu da biliyoruz.

Behice Boran, 1945'lerde şöyle yazıyordu:

"Harpten sonra, Avrupa memleketlerinde, bilhassa İtalya ve Almanya'da inkılapçı bir durum meydana geldi. Fakat inkılap hareketleri gelişip gerçekleşemedi. Büyük sermayenin tazyiki altına içtimai ve iktisadi mevkiini kaybetmekte olan ve büsbütün kaybedeceğinden korkan orta ve alt orta tabakalar ve maccaracı, dejenerer unsurlar, siyasi gruplaşmalar ve hareketler halinde belirgen faşist gelişmeleri desteklediler. Bu hareketlere yem oldular. Büyük sermaye grupları ve onlara şlet olan devlet teşekkülleri, halktan gelen inkılapçı hamleyi önlemek üzere bu faşist hareketlere köriklediler ve nihayet zamanı gelince, mensuplarını getirip devlet sandalyelerine ourtular." (Ant dergisi, sayı: 9, 16 Temmuz 1945)

Bunu da biliyoruz.

Behice Boran, 1945'lerde şöyle yazıyordu:

"Harpten sonra, Avrupa memleketlerinde, bilhassa İtalya ve Almanya'da inkılapçı bir durum meydana geldi. Fakat inkılap hareketleri gelişip gerçekleşemedi. Büyük sermayenin tazyiki altına içtimai ve iktisadi mevkiini kaybetmekte olan ve büsbütün kaybedeceğinden korkan orta ve alt orta tabakalar ve maccaracı, dejenerer unsurlar, siyasi gruplaşmalar ve hareketler halinde belirgen faşist gelişmeleri desteklediler. Bu hareketlere yem oldular. Büyük sermaye grupları ve onlara şlet olan devlet teşekkülleri, halktan gelen inkılapçı hamleyi önlemek üzere bu faşist hareketlere köriklediler ve nihayet zamanı gelince, mensuplarını getirip devlet sandalyelerine ourtular." (Ant dergisi, sayı: 9, 16 Temmuz 1945)

Kaç kuşak Behice öğretmenlerinin ders notlarından öğrendiği bu gerçeği inatla kendilerinden sonrakilere öğrettik. Kaç kuşak genel doğruların ve vazgeçilmez temel haklarının verdiği güvenceyle tarih önünde sorguya çekti burjuvazi.

- Demokrat mısın?

- Faşist misin?

Bir de ülkemize özgü doğruların değerlendirenleri kendi kendimizi sinava çekme başarasını gösterebilecek..

Bertolt Brecht

Zeliha Berksoy ile söyleşi

Brecht söylemek üzerine

Genco Erkal ve Zeliha Berksoy'un ortaklaşa oynadıkları "Brecht Kabare" İstanbul'dan sonra Ankara'da oynamaya başladı. Ankara Küçük Sahne'de oynanan oyun Brecht'in çeşitli şarkılarından oluşmakta. Hans Eisler ve Kurt Weill'in bestelediği şarkıları Genco Erkal Türkçeleştirdi ve kurgusunu yaptı.

Zeliha Berksoy, ve Genco Erkal bu oyunda söyledikleri şarkıları, bir plak şeklinde de hazırladılar. Bu plajın özelliği Türkiye'de çıkan ilk Brecht plajı olması. Berksoy, oyunda söyledikleri ve plaklaştırdıkları bu şarkılar hakkında sorularımıza yanıtladı: "Önce Brecht Kabare'deki şarkıların genel özelliklerinden söz edelim."

"Oyunda kullanılan şarkılar, Kurt Weill ve Hans Eisler'in. Kurt Weill genellikle "Song" ve "Şanson" denilen türde besteler yapıyor. Buna örnek olarak Mahagonny kentinin yükselişi ve çöküşü operasını verebiliriz. Bu operadan bir bölüm, Oyunun içinde de yer alıyor. Hans Eisler ise hiç oyun bestelememi. Brecht'in çeşitli şiirleri üzerine çalışmış. Bunlar da "lied" ve "ballad" dediğimiz formlarla bestelenmiş."

"Bu şarkıların söylenişlerinde de farklılıklar bulunmakta. Dikkati çeken özellik, müzik ile sözlerin birbirinden çok farklı oluşu. Bu Brecht'in özelliği olarak nitelendirilebilir mi?"

"Brecht'in müzik kullanımını belli kalıpları içinde görmem gerek. Kimi zaman müzik ile sözler oldukça uyumlu. Müzik ile sözlerin birbirinden ayrı olması daha çok Brecht'in operalarının görünüyor. Örneğin "Tango"da müzik romantik, ama sözlerinde insanın satılığı var, kopmuş bir aşk var. İnsan çabasının yetersizliği şarkısında arkada korkunç bir caz müziği var sözleri ise oldukça farklı: Büyük adamlar anlatırlar da Yemez içmez yaşarlar okumakla İzbe gibi evlerde sıçanlarla Hayat mı derim şimdi ben bana. Uzak dursunlar benden aman. Yaşasınlar bildikleri gibi."

"Oyunda işçi analar için üç tane ninni bulunmakta. Bunların sözleri ile müziğin uyumlu oldu-

ğunu söylüyorsunuz. Oysa müzikten daha acıklı sözler beklenirken, sözler daha çok rahatsız ediyor insanı.."

"Evet. Brecht'in temel özelliği olarak bunu vurgulayabiliriz aslında. Ninnilerde müzik Bach formunda. Sözleri de aslında değişik yorumlarsan, oldukça acıklı. Ama Brecht'te sanatçı kendi kişiliği ile okuyor şarkıyı. Şarkı- nın sözlerine kapılıp ağlamaması gerekiyor. Epik formda tüm şarkıyı okuyup, duygu sömürsü yapmamak gerekiyor. Yabancılaştırma yapmadan, şarkının okunması gerek. İşçi analar için ninni'lerde müzik romantik ama sözler demir leblebi gibi."

"O zaman, Brecht söylemek, Brecht yorumlamak diye bir tür ile karşılaşılıyor muyuz?"

"Tabii. Brecht söylemek bir yorum sorunu. Ve bu yorumun içinde sanatçının kendi estetiği ve Brecht estetiği karışıyor. Ya da bu şarkılarda sanatçı kendi estetiğini Brecht süzgecinden geçiriyor diyebiliriz. Bu da düz yorumlamanın üstünde çok üstün bir oyunculuk taktiğini gerektiriyor."

"Bunun için ne yapmak gerekiyor?"

"Başta metni çok iyi değerlendirmek gerekiyor. Ondan sonra, müziğin kendi formunu otur- tacak ve giderek kendi stilini geliştirerek ortaya yeni bir yorum çıkaracak."

"Bu yeni yorumda Brecht'in yorumu ve sanatçının yorumu ile bütünleşiyor diyebiliriz değil mi?"

"Evet. Bu yorum Brecht'in kendisi gibi tıpkı kendi eserlerini sahneye koyuşta veya sinemada- nın kavgasında olduğu gibi yaşam geçirdiğinden doğmalı. Doğru bir estetik olmalı. Sanatçı bunu özümleyip Brecht'i duymalı."

Berksoy, uzun süre Brecht üzerine çalışmış bir sanatçı. Bu oyunda da Genco Erkal ile birlikte yorumlamanın ürünü sergiliyorlar. Plakları ise oyundaki şarkılardan oluşuyor, söyleşiden sonra kendisine teşekkür edip yanından ayrılıyor.

F. Almanya'da Nazi suçluları serbest bırakılıyor

Nazizmi mezarından çıkarma taktiği

MAHMUT ODABAŞI

Almanya'da anti-faşistler, eski nazilerin mirasçısı neo-nazi NPD'ye karşı fabrikalarda seslerini yükseltiyorlar.

Nazi Almanyası'nın Polonya'yı işgal ettiği yıllarda, Polonya'daki Maidenek toplama kampında "yığın katliamı" suçundan yargılanan SS'lerden bir kısmı delil yetersizliğinden serbest bırakıldılar.

Temmuz 1944'de 1 milyon 300 bin kişinin faşistler tarafından öldürüldüğü Maidenek toplama kampında sağ kalanlar Sovyet ordusu tarafından kurtarıldılar. Delil yetersizliğinden serbest bırakılan bu dört SS, kampın cellatlarıydı.

Dört SS Kasım 1974'ten bugüne değin yargılanıyorlardı. Bu FAC'da kırılması olanaksız bir rekordu. Sanıklar, Kampın genel kurmayından bir grup ile 6 gardiyandan oluşuyordu. Davaya katılan Berlin Humboldt Üniversitesi profesörü Friedrich Karl Kaul konu ile ilgili bir yazısında davanın uzunluğuna dikkati çekerek, savcının bir bütün teşkil eden "yığın katliamı" davasındaki iddianamesini, parçalar halinde "şahısları öldürülmesi" üstüne kurmasını ayrıca suçluların bir grup olarak değil, değişik suçları işlemiş, değişik kişilerin birleştirilmiş davası olarak koyup yürütmek istediğini söylüyor. Suçun ortak olduğu açıkta ve bugüne değin bu tip davalara hep böyle bakıla gelmişti.

F. Almanya Anayasa Mahkemesi de aldığı bir kararla bu tip davalarda, Hitler, Himmler, Kaltenbrunner ve Heydrich'i asil suçlu ve diğer katilleri, suçta iştirak eden veya yardımcı kişiler olarak ikinci plandaki kişilerin haline getirmektedir. Buna bağlı olarak ceza yasasında yapılan bir değişiklik, bunları asil suçlu olmaktan çıkarmakta, suçun eki haline getirmektedir.

Bu teknik yön, davanın sonucunda ve uzun sürmesinde rol oynamıştır. Mahkeme, Nürnberg davalarında SS'lerin ve Gestapo örgütlerinin "cinal kuruluşlar" olduğunu saptayıp karara bağlaması olmasına rağmen, davayı adi suç olayı olarak ele almıştır. Tabii bu koşullarda da, sanıkların işledikleri suçların teker teker gösterilip ispat edilmesi güçlüğü doğmuştur.

Davaya 15 sanık için Nazi, veya nazl yanlısı 30 savunma avukatı katılmaktaydı. Bunların arasında nazi devlet mekanizmasında görev almış eski savcı Stolling ve Avukat Müldorf en bilinenleriydi. Savcı Stolling basında çıkan belge-

İngiliz nazileri, nazi suçlularının serbest bırakılmasını selamlıyor!

lerden anlaşıldığına göre, nazi devletine sadakati ve bağlılığı adli belgeler ile kanıtlanmış bir nazidir. 13 Nisan 1943 tarihli Bromber Baş Savcılığının Stolling'in nazi devletine bağlı ve sadık olduğunu kanıtlıyor. Diğer savunma avukatları bu iki nazinin devamlı artlarından gitmişler ve tüm duruşma boyunca bu iki nazinin kimliklerini açıklayıp davadan çıkarılmalarını isteyen, Prof. Kaul'un iddialarını çürütmeye çalışmışlardır.

Eski savcı Stolling, 1964'te Frankfurt'ta "Hayvanları Koruma Derneği" başkanı iken, yaptığı bir konuşmada, "o gün idama yolladığım Polonyalıları, bugün de aynı şartlar ile yollarım" demekte en küçük bir sakınca görmemiştir.

Duruşmanın yargıcı ise sanıklara karşı çok müşfik ve anlayışlıydı. Sorgu sırası gelen sanığın "başı ağrıdığı" için duruşmaya ara verir; Sanığın tramvay kaçırması için başka güne bırakır, sanığın yorulup yorulmadığını sorar, açkça yalan söylediği ortaya çıkan sanığa bakarak yüzünü buruşturur ve ara veriridi.

F. Almanya'da duruşmalar her zaman böyle "anlayış" içinde geçer. Heidelberg'in ceza mahkemesi yargıcı, savcının müdahalesine karşı yüzünü buruşturur dinleyiciye hapis cezası, gazetesini cebinden çıkararak bir diğer dinleyiciye de ağır para cezası vermiştir. İki dava arasındaki fark, orada yargılananlar, üniversiteyi işgal etmeye kalkışmış gençler, buradakiler ise onbinlerce kişiyi acımasız öldürmüş cellatlarıdır!

Düsseldorf Mahkemesi'nde görülen davanın en yaşlı sanığı 76-77 yaşlarındaki Alice Orłowsky'dir. Duruşmalara eğlenceye gelir gibi gelip giden, verilen kahvaltısı ve kahveyi büyük bir iştahla yiyip için SS mensubu. Bugün yürüme için elinde tuttuğu bastonun yerinde, o zamanlar öldürücü kamçısı vardı. Binlerce çocuğu ve kadını gaz odalarında öldürmüştü. Köln'de bir lokalde, "o zaman işimiz yarım yapmışız", diye başlayan ve yığınları rahatsız edici konuşması yüzünden 8 ay hapse yatmıştı.

Sanıklar arasındaki Rosa Süss de özellikle çocukları gaz odasına götürmekte özel becerisi olan bir işi.

Sanıklardan Hildegard Lachherd da, kanlı Brigida diye anılmış o devirde. Kamp sanıklarının kendisinden yarıcı bir hayvandan korkar gibi korkarlar.

Charlotte Meyer, bugün 61 yaşında. Duruşma aralarında çantasından çıkardığı portakal yiyen, yaşlı bir hanım. Kamçısının altında pek çok kişinin can verdiği söyleniyor.

Nürnberg duruşmalarında Maidenek kampı ile ilgili olarak "vahşilik özellikle kampın kadın personelinin işi idi. Komisyon, araştırmalarında kadın personelin aklın alamayacağı canavarlıklarını saptamıştır" deniyordu.

Arnold G.Strippel, bugün 68 yaşında. Yüksek rütbeli bir SS. Oturum salonunda, zati-riye olmaktan korktuğu için camın açık veya kapalı olmasına dikkat eden birisi. Otur-

umlar boyunca, devamlı gazete ve dergi okuyup, bilmece çözüyor. İsmi geçtiğinde bile kafasını kaldırıp salonda ne olduğu ile ilgilenmiyor. Onu gören, duruşmaların yapıldığı binanın hemen yanındaki ünlü Heindrich-Heine-Allee'nin kahvelerinde oturduğunu sanıyor.

Strippel'in suç ortağı ve dostu, 66 yaşındaki, yüksek rütbeli SS subayı olan Hermann Hockmann, Maidenek'e gitmeden evvel Buchenwald ölüm taburundaydı. 1947'de ABD askeri mahkemesi tarafından ölüme mahkum edilip, cezası önce ömür boyu hapse sonradan 25 yıla dönüştürüldü ve 1955 yılında serbest bırakıldı. Duruşma boyunca gevezelikleri arasında "bu savcı da detayları ile sinirime dokunuyor" dediği sık sık işitildi.

Yüksek rütbeli SS olan bir diğer sanık da 66 yaşındaki Fritz Heinrich Petrich. İlk kanlı ününe bağlı olarak başalarını Buchenwald'ta göstermiş. İşte duruşmasından bir bölüm:

"Savcı .Tutuklular, SS'ler tarafından kötü muamele görüyorlar mıydı?"

Cevap : Hayır.

Yargıç : Nasıl "Hayır".

Hiç bir zaman mı?

Cevap : Hayır. Hiç bir zaman"

Halbuki, 1943'te bir Temmuz gecesi, kaçmaya çalışıp yakalanan 75-80 Sovyet askeri, yakalandıklarında yere yatmış, bağlarını aynı yöne çevirtip 80 - 90 Sovyet askeri ile birlikte yattıkları yerde kurşuna dizdirmişti.

İlk soruşturmada bu konu- yu kabul eden sorgusu okunduğunda, cevabı "Havrlamıyorum" oldu.

"Kimseye fenalığı dokunmayan" bu yaşlı kişiler, resmi kayıtlardan anlaşıldığına göre, yalnızca 3 Kasım 1943 günü 18 bin kişiyi öldürmüşlerdir.

Sanıklar arasında bir de hekim var. Hekimin savunma avukatları "müvekküllerinin ev ziyaretleri olduğunu ve gitmesi gerektiğini" belirttik, duruşmanın kesilmesini sağlıyorlardı.

Olavlara daima karşı oldu-

ğunu ifade eden bir Hekim. Yüksek rütbeli SS Hekimi Dr. Schmidt. 67 yaşında kampta ölüme yollanacaklarını ayırtmını o yaparmış. Her türlü insanlık dışı ameliyatı yaptığı ve tüm tıp bilgisini insanlara acı vermek için kullandığını şahitler ifade ediyor. Dergiler, o zaman kullandığı mezbahaya benzer çalışma odalarının resimlerini bastılar. Federal Almanya'da bu insan kasabı hâlâ hekim olarak çalışıyor.

İnsan demenin çok güç olduğu bu sanıklar ve bunların Federal Almanya'da yaşayan benzerleriyle ilgili olarak, Marbourg Üniversitesi Hukuk profesörlerinden Abendroth'un nazilerin bugünkü topluma nasıl entegre olduklarını ve izlemleri arasında "bu savcı da detayları ile sinirime dokunuyor" dediği sık sık işitildi.

"İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Batılıların işgalindeki bölgelerde, tüm demokrat kesimlerin vurgulamalarına, daha evvel yapılmış anlaşmaların aksine, Almanya'yı nazilerden arındırma çabaları ile güldürüye çevrildi. Böylece sosyal sınıfların, sosyal devamlılığı sağlandı. Otoriter, monarşik dönemden kalan, otoriter devlete eleman veren kaynaklara dokunulmadı. Toplum içinde bu kaynak ve kuruluşlar işleyişlerini devam ettirdiler. Bu kaynaklar büyük burjuvazi tarafından kontrol ediliyordu. 1918 işçi ayaklanmasının bastırılmasında kullanılan bu kaynaklar, ideolojik ve kavram devamlılıklarını sağladılar. Bugün de neo-nazileri bu kaynak destekleme ve gerekli ideolojik malzemeyi temin etmektedir. Bugün sosyalist Almanya'da eski izler silindi, yeni bir Almanya doğdu.

FAC'nin halâ Birleşmiş Milletler'in İnsanlık suçlarına ve Harp suçlarına karşı konvansiyonunu kabul etmemesi ve direnmesi ilginçtir.

Bir kanun ile değiştirilmediği takdirde, yakında, F. Almanya'da bu suçlar zaman aşımına uğrayacaktır. Bu eski kasaplar, naziler, devlete baş vurarak emekli maaşı isteyebilecekler veya anlarını bal-landıra ballandıra anlatıp paralar kazanacak, zehirlerini kusmaya açık açık devam edeceklerdir.